

זוהר לעם

בשלה חלק ב'

קבלה לעם
www.kab.co.il

תוכן העניינים

3	.....	אז ישיר משה
6	.....	עוזי וזמרת יה
8	.....	ה' איש מלחמה
9	.....	מרכבות פרעה וחילו
11	.....	ימינך ה' נאדרי בכוח
13	.....	בשעה שמשה נכנס בתוך הענן
15	.....	וברוב גאונך תהרוס קמיה
16	.....	אמר אויב ארדוף
16	.....	מי כמוך באלים
17	.....	נטית ימינך תבלעמו ארץ
18	.....	לבנות ביהמ"ק של מטה [למבני מקדשא לתתא]
19	.....	ולא מצאו מים
19	.....	ויאמר אם שמוע תשמע לקול ה'
21	.....	פרשת המן
25	.....	הקב"ה תובע כבודם של הצדיקים
26	.....	צור וסלע
27	.....	היש ה' בקרבנו
27	.....	ויבוא עמלק
31	.....	ויראו את אלקי ישראל
32	.....	וייבן משה מזבח

בשלה - חלק ב'

אז ישיר משה

מפתחות, מטעם שאין הקווים ימין ושמאל יכולים להאיר, עד שבא קו האמצעי ופותח אותם. ואז מקבל קו האמצעי כל שיעור האורות, שגרם לצאת בב' קווים העליונים. ומקו ימין מקבל מאה אורות, כל הע"ס שלו, מטעם היותם אור החסדים. ומקו השמאל, ששם אור החכמה, מקבל רק ע' (70) עטרות לבד, ולא הג"ר דחכמה, וע"כ חסר שלושים. אמנם יש לו התכללות מג"ר, ונחשבים רק למספר ג' לבד. וע"כ הם מאה ושבעים ושלוש מפתחות.

ואח"כ מבאר מוחין דחיה. ע"כ נאמר, ועיטר לו בחמש עטרות, חג"ת נ"ה, וכל עטרה ועטרה עולה ומאירה באלף עולמות, שהם ספירות דא"א, שכל ספירה וספירה עולה במספר אלף. ואח"כ מבאר מוחין דיחידה, שנאמר, ונרות הגנוזים באוצרות מלך הקדוש העליון, שהם נעלמים ומלובשים באבא עילאה, שנקרא, מלך העליון הקדוש, האורות דא"א, שהם יחידה.

רט אז העביר אותו בכל האורות שבגן עדן, והכניס אותו להיכלו והעביר אותו בכל הצבאות והמחנות שלו. אז נודעו כולם, פתחו ואמרו, הסתלקו מסביבתו, כי הקב"ה העיר רוח לשלוט להרגיז העולמות. יצא קול ואמר, מי הוא זה שכל מפתחות הללו בידיו. פתח קול אחר ואמר, קבלו אותו בתוככם, זהו שעתידי לרדת בין בני אדם ועתידה התורה, הגנוזה מכל גנוז, להתמסר בידיו, ולהרעיש העולמות שלמעלה ושלמטה ע"י זה. בה בשעה התרגשו כולם ונסעו אחריו. פתחו ואמרו, הרכבת אָנוש לראשנו באנו באש ובמים.

רי אז עלה רוח של משה ועמד לפני המלך. מ' פתוחה עלתה והתעטרה בעטרותיה, ועיטר את הרוח בשכ"ה (325) עטרות, והפקיד מפתחותיו בידיו. ש' הרומזת לג' אבות, העטיר

רו אשרי חלקם של ישראל, שהקב"ה רצה בהם יותר מכל שאר העמים, ומרוב האהבה שאהב אותם הקים להם נביא אמת ורועה נאמן, והעיר עליו רוח הקודש יותר מכל שאר נביאים הנאמנים והוציאו מחלקו ממש, ממה שהפריש יעקב מעשר מבניו להקב"ה, שהוא שבט לוי. וכיוון שהיה לוי שלו, לקח אותו הקב"ה ועיטר אותו בכמה עטרות, ומשח אותו בשמן המשחה הקדוש שלמעלה. ואז הוציא מבניו רוח הקדוש אל העולם, וחגר אותו באבנטיו הקדושים של האמונה הגדולה, שהיא בינה.

רח בשעה שהגיע זמנו של משה הנביא הנאמן לרדת לעולם, הוציא הקב"ה רוח קדוש ממחצבת של ספיר האבן הטוב, המלכות, שהיה גנוז ברמ"ח (248) אורות והאיר עליו. ועיטר אותו בשס"ה (365) עטרות ועמדו לפניו, והפקיד אותו על כל אשר לו. ונתן לו מאה ושבעים ושלושה מפתחות. ועיטר לו בחמש עטרות, וכל עטרה ועטרה עולה ומאירה באלף עולמות המאירים ונרות הגנוזים באוצרות מלך הקדוש העליון.

הזוהר מבאר המוחין, שזכה בהם משה מטרם שירד לארץ. ונודע שסדר המוחין הוא, שמתחילה מקבל ו"ק בלי ראש, חסדים חסרי ג"ר. ואח"כ מקבל ג"ר בבחינת נשמה. ואח"כ בבחינת חיה. ואח"כ בבחינת יחידה. גם נודע שרמ"ח הוא בחינת ו"ק ושס"ה הוא בחינת ג"ר.

ע"כ נאמר, הוציא הקב"ה רוח קדוש ממחצבת של ספיר האבן הטוב, המלכות, שהיה גנוז ברמ"ח (248) אורות והאיר עליו, שבוה השיג משה מוחין דו"ק. ועיטר אותו בשס"ה (365) עטרות והעמידו לפניו, מוחין דג"ר. ונתן לו מאה ושבעים ושלושה מפתחות, האורות דקו האמצעי המכונים

ריא) או כשקיבלה אותו המלכות, ירד רוחו של משה, באוניות השטות בים הגדול, המלכות, וקיבלה המלכות אותו, כדי לגדלו אל המלך, שיוכל להלביש את ז"א, וע"י שיקבל ממנה הארת החכמה והגדלות, והיא נתנה לו משם, מהים הגדול שבה, מהארת שמאל, כלי זין להכות את פרעה ולכל ארצו. ובשבת ובראשי חודשים היא מעלה אותו אל המלך, ז"א, ואז נקרא שמו באלו אותיות הרשומות, שהם מ' ש' ה'.

ריב) בשעה ההיא שיצא לרדת לארץ, להתלבש בגוף בזרע לוי, התתקנו תכ"ה (425) נרות למלך, ז"א, ותכ"ה (425) חקיקות ממונים ליוו את רוח ההוא של משה למקומו. כשיצא לעולם האירה ה', השכינה, בפניו, והבית התמלא מן הזיו שלה. בה בשעה קרא עליו הקב"ה, כמ"ש, בטרם אָצוֹרְךָ בבטן ידעתיך, ובטרם תצא מרחם הקדשתיך, נביא לגויים נתתיך.

השם תכ"ה יוצא בזיווג על מסך, הממעט את הרוח העליון, שיוכל להתגשם ולהתלבש בגוף ברחם אימו. ונבחן בו שיעור קומה של אור היוצא בזיווג הזה תכ"ה נרות שנתתקנו למלך. וכוחות המיעוט היוצאים מן המסך, מכונים תכ"ה חקיקות, שהן נעשו ממונים להוריד את הרוח לרחם אימו. שנאמר, ליוו את רוח ההוא של משה למקומו. ואחר שנתקן בז' חודשי עיבור, האירה עליו השכינה. וע"כ נאמר, כשיצא לעולם האירה ה', השכינה, בפניו, והבית התמלא מן הזיו שלה.

ריג) בה בשעה הרג הקב"ה לשר הממונה של מצרים, וראו אותו משה ובני ישראל אז אמרו שירה. כמ"ש, וירא ישראל את מצרים מת, אז ישיר משה ובני ישראל.

ריד) כל התשבחות ששיבחו להקב"ה, כולם פתחו באז. כמ"ש, אז אמר שלמה. אז ידבר יהושע. אז ישיר ישראל. מהו הטעם?

רטו) אלא כל הנסים וכל הגבורות שנעשו לישראל, כשהאיר עתיקא קדישא, א"א, בעטרותיו, הארת ג"ר, שמחזיר בינה ותו"מ לראשו, הם חקוקים ורשומים באות

אותו בג' עטרות קדושות, והפקיד כל מפתחות המלך בידי, ומינו אותו בנאמנות, להיות נאמן הבית. ה' עלתה והתעטרה בעטרותיה, וקיבלה אותו מן המלך.

ענין הכיסא העליון מחזה ולמעלה דז"א, שחג"ת דז"א הם ג' רגלי הכיסא. והמלכות אשר שם, רגל רביעי. והכיסא עצמו בינה ג' אותיות מ' ש' ה', מ' הכיסא עצמו. ש' הוא ג' רגלי הכיסא חג"ת. ה' המלכות, רגל רביעי. ומשה היה מרכבה לקו האמצעי, ז"א. וע"כ משה זכה לבינה, משום שהיה מרכבה לקו האמצעי, המכריע בימין ושמאל דבינה. ונאמר, שעלה רוח של משה ועמד לפני המלך, כי היה מרכבה למלך, ז"א. ואז השפיעו עליו ג' אותיות, מ' ש' ה'. מ' פתוחה עלתה והתעטרה בעטרותיה, שהכיסא עלתה והתעטרה במוחין שלה, שיצאו ונתגלו ע"י קו האמצעי, בענין שלושה יוצאים מאחד. ואז, ועיטר את הרוח בשכ"ה (325) עטרות, באחד העומד בשלושה.

ומה שנקרא שכ"ה עטרות, הוא מלשון, וחמת המלך שככה. כי מטרם שקו האמצעי הכריע בין ב' קווי הבינה, הייתה מחלוקת בין ימין ושמאל. וע"י הכרעת שכ"ה שקטה המחלוקת. וכיוון ששכ"ה הייתה כל הסיבה למוחין דז"א שמקבל מבינה, ע"כ מכנה אותם שכ"ה עטרות. והפקיד מפתחותיו בידו, שהאורות דקו אמצעי מכונה מפתחות. ש' הרומזת לג' אבות, העטיר אותו בג' עטרות קדושות, שהם ג' קווים חג"ת דז"א שלמעלה מחזה, המכונים ג' רגלי הכיסא. והפקיד כל מפתחות המלך בידי, שכל מוחין דז"א שבקו אמצעי מכונים מפתחות. ומינו אותו בנאמנות, להיות נאמן הבית, שהנוקבא הכוללת דז"א מכונה בית, ולהיותו מקבל כל מוחין דז"א, נעשה נאמן, להשפיע אל הבית, שהיא הנוקבא.

ה' עלתה, המלכות שעלתה למעלה מחזה. והתעטרה בעטרותיה, שמקבלת ג' קווים חג"ת דז"א ונעשתה רגל רביעי אל הכיסא, וקיבלה אותו מן המלך, שמקבלת נשמת משה מן המלך.

ריט) משה עתיד לומר שירה לעת"ל, כמ"ש, כימי צאתך מארץ מצרים אֶרְאֶנּוּ נפלאות. משה שראה בתחילה, יראה שנית. וזה הוא אראנו. ואו, או ישיר משה ובני ישראל את השירה הזאת לה'.

רכ) היא שירה של המטרוניתא, המלכות, אל הקב"ה. כל אדם שאומר שירה זו בכל יום ומכוון בה, זוכה לאומרו לעת"ל. כי יש בה עולם העבר, ויש בה עוה"ב, ויש בה קשרי האמונה, ויש בה ימי מלך המשיח. ונתלים עליה כל התשבחות האחרות, שאומרים העליונים והתחתונים.

רכא) השירה לשון נקבה. שיר זה לשון זכר. אלא היא שירה, שהמטרוניתא משבחת אל המלך, ז"א. ומשה ממטה למעלה אמר, מן המלכות אל ז"א. וע"כ אומר שירה, לשון נקבה. היא שרה לה', משום שהמלך האיר לה פנים. כל אלו השמנים, האורות, שהיו נמשכים, משך לה המלך הקדוש, משום זה שיבחה לו המטרוניתא.

רכב) אם היא שירת המטרוניתא אל המלך, למה כתוב, משה ובני ישראל, והרי המטרוניתא צריכה לשבח? אלא אשרי חלקם של משה וישראל, שהם היו יודעים לשבח אל המלך בשביל המטרוניתא כראוי, משום שכל כוח וגבורה שלה ירשה מן המלך.

רכג) כתוב, קומי רוני בלילה לראש אשמורות. קומי רוני, זו כנ"י, המלכות. בלילה, בגלות. בלילה, בזמן שהמלכות שולטת ומתעוררת. לראש, זהו יסוד, שהמטרוניתא מתברכת בו. ראש אשמורות, זהו ראש של נו"ה, שהוא יסוד.

רכד) זהו ראש של כתרי המלך והסיוס. מבחינת ט"ס דאו"י דז"א, הוא התחתון המסיים. ומבחינת ט"ס דאו"ח דז"א, המאירים ממטה למעלה, נחשב היסוד לכתר דאו"ח. וכיוון שהוא ראש הספירות דאו"ח, ע"כ קורא לו הכתוב לראש אשמורות. לראש אשמורות כתוב חסר ו', שרומז על מלכות. וזה היסוד הוא ראש אליה, כמו שנקרא ראש המיטה. והכל במלך הקדוש העליון נאמר,

א', אשר י' של הא' קו ימין, קו תחתון שבא' קו שמאל, והקו שביניהם קו האמצעי, המכריע בא' נוקב בחושך. קו אמצעי שבא', שנוקב וממעט קו שמאל, שהוא חושך, לבחינת ו"ק דג"ר ואז מאיר לכל צד, בין בחכמה בין בחסדים. וכשמתחבר אור של הא' ומגיע אל הו', שהיא חרב לה' מְלֶאֶה דם, המלכות בשעה שהיא נטויה לשמאל. אז עושה ניסים וגבורות, משום שהתחבר א' עם ז'. וזהו שירה. שירה היא המאירה לכל הצדדים, בין לחכמה בין לחסדים. וזהו, או ישיר משה.

רטז) ישיר משה. הלוא שר משה, היה צריך לומר? אלא דבר זה תלוי לעת"ל, שהשלים לאותו זמן והשלים לעת"ל, שעתידים ישראל לשבח שירה זו לעת"ל. צדיקים הראשונים, אע"פ שהסתלקו במדרגות העליונות שלמעלה, ונקשרו בקשר של צרור החיים, הם עתידים כולם לעמוד לתחייה בגוף, ולראות ולומר שירה זו. כמ"ש, או ישיר משה ובני ישראל.

ריז) יוסיף ה' שנית ידו לקנות את שאר עמו. לקנות, כמ"ש, ה' קָנְנִי ראשית דרכו. את שאר עמו, אלו הם הצדיקים שבהם, הנקראים שאר. כמ"ש, ויישארו שני אנשים במחנה. ונקראים שאר, משום שאין העולם מתקיים אלא על אלו ששמים עצמם שיירים. וע"כ נקראים הצדיקים שאר, מלשון שיירים.

ריח) כיוון שנקשרו בצרור החיים, ומתענגים בעונג העליון, למה יוריד אותם הקב"ה לארץ? מעת שנולדו ויצאו לאוויר העולם כל אלו הרוחות והנשמות, שהיו במדרגה העליונה של מעלה, הקב"ה הוריד אותם לארץ למטה. כש"כ עתה, שהקב"ה רוצה ליישר את העקום, בזה שיראה להם האותות והמופתים שיעשה לישראל, ואע"פ שצדיקים הם, מ"מ כתוב, כי אדם אין צדיק בארץ אשר יעשה טוב ולא יחטא. ואילו אלו שמתו בעצת הנחש, שלא היה בהם שום חטא, למה יקומו הם? אפילו הם יקומו, ויהיו בעלי עצה למלך המשיח.

ז"א, יסוד דז"א. כמ"ש, השירה הזאת לה', ליסוד דז"א.

רכה השירה הזאת לה' זה הנהר, בינה, היוצא מעדן, חכמה, בינה שיצאה מראש דא"א, שכל השמן והגדלות, כל המוחין שבזו"ן ובי"ע, יוצאים ממנו. וזה נשמע מהכתוב שלאחריו, אשירה לה', שזה הוא מלך הקדוש העליון, ז"א. וע"כ לא כתוב, אשירה לו, כי לה' הקודם, שבשירה הזאת לה', היא בינה ולא ז"א.

רכו ויאמרו לאמור, אשירה לה'. לאמור לדורי דורות, כדי שלא יישכח מהם לעולם. כי כל מי שזכה לשירה הזו בעוה"ז, זוכה בה בעוה"ב, וזוכה לשבח בה בימיו של מלך המשיח בשמחת כנ"י בהקב"ה. שכתוב, לאמור, באותו הזמן בארץ הקדושה שישבו ישראל בארץ, לאמור, בגלות, לאמור, בגאולתם של ישראל, לאמור, לעוה"ב.

רכז אשירה לה' כי גאה גאה. אשירה, משום שהיו משבחים תשבחות המטרוניתא. ע"כ כתוב אשירה בלשון יחיד. לה', זהו המלך

הקדוש, ז"א. כי גאה גאה, שעלה והתעטר בעטרותיו, להוציא ברכות וכוחות וגבורות להתעלות בכל. כי גאה גאה, גאה בעוה"ז, גאה בעוה"ב. כי גאה באותו זמן, גאה, כדי שיתעטר אח"כ בעטרותיו בשמחה שלמה.

רכח סוס ורוכבו רמה בים. הממשלה של מטה, סוס, והממשלה של מעלה, שהם נאחזים בה, רוכבו. שתיהן נמסרו בים הגדול ההוא והממשלה הגדולה, לעשות בהם נקמות. ואין הקב"ה עושה דין למטה עד שיעשה בממשלתם של מעלה. כמ"ש, יפקוד ה' על צבא המרום במרום, ועל מלכי האדמה על האדמה.

רכט רמה בים. בו בלילה התעוררה גבורה חזקה, שכתוב בה, ויולך ה' את הים ברוח קדים עזה כל הלילה. באותו זמן ביקשה המטרוניתא מן המלך, כל אלו המוני המצרים של מטה, וכל אלו השרים של מעלה, שיימסרו בידיה. וכולם נמסרו בידיה, לעשות בהם נקמות. כמ"ש, סוס ורוכבו רמה בים. בים, מורה, בין בים שלמעלה, ובין בים שלמטה.

עוזי וזמרת יה

שהעלה את חנוך, והראה לו כל אוצרות המלך העליונים והתחתונים, הראה לו עה"ה, ואת העץ שנצטווה עליו אדם, והראה לו מקומו של אדם בגן עדן. וראה, שאם היה שומר אדם מצווה זו של עצה"ד, היה יכול לחיות תמיד, ולהיות תמיד שם. הוא לא שמר מצוות אדונו, יצא לדין ונענש.

רלג אדם בשני פנים נברא. וכמ"ש, וייקח אחת מצלעותיו, ניסר אותו הקב"ה ונעשו שניים, ממזרח וממערב, אדם ממזרח וזה ממערב. כמ"ש, אהור וקדם צרתני. אהור זה מערב, וקדם זה מזרח.

רלד הקב"ה תיקן הנקבה, ושכלל יופיה על כל, והביאה לאדם. כתוב, וייבן ה' אלקים את הצלע. וכתוב, וייקח אחת מצלעותיו. אחת כמ"ש, אחת היא יונת תמתי

רל אהור וקדם צרתני ותשת עליי פפה. כמה צריכים בני אדם לכבד את הקב"ה, משום שהקב"ה, כשברא העולם, הסתכל באדם, שיהיה מושל על הכל, והיה דומה לעליונים ותחתונים. הוריד אותו לעולם בדמות יקרה. וראו אותו הבריות, אז התקבצו והשתחוו לפניו, ואימה ופחד נפלה עליהם מיראתו. כמ"ש, ומוראכם ותיתכם יהיה על כל תית הארץ ועל כל עוף השמים.

רלא הכניס אותו אל הגן שנטע לשומרו, להיות לו שמחה על שמחה, ולהשתעשע בו. עשה לו חופה מכוסה באבני יקר, ומלאכים העליונים שמחים לפניו. אח"כ ציווה אותו על אילן אחד, שלא יאכל ממנו, ולא עמד במצוות אדונו.

רלב נמצא בספר של חנוך, שלאחר

שממנו באים הלויים. כיוון שמשם אמר על צד ההיא וארוממנהו, נמצא בו שלמות הכל. כי וארוממנהו פירושו, שמכליל אותו בצד ימין, שזהו כל השלמות.

רמא ויהי לי לישועה, זהו המלך הקדוש, ו"א. שכתוב, כי עוזי וזמרת יה הויה ויהי לי לישועה. משמע שמה שאומר, הויה ויהי לי לישועה, שזהו המלך הקדוש, הנקרא הויה, ו"א.

רמב עוזי וזמרת יה. כמ"ש, בכל עת אוהב הרע ואח לצרה יולד. בכל עת אוהב הרע, זה הקב"ה, שכתוב בו, רעך ורע אביך אל תעזוב.

רמג ואח לצרה יולד. בשעה שיציקו לך שונאיך, הקב"ה אומר, למען אחיי ורעיי אדברה נא שלום בך. וישראל נקראים אחים ורעים להקב"ה. יולד, שבשעת הצרה יולד בעולם מי שיהיה לך לאח, להצילך מכל אלו המציקים לך.

רמד יולד פירושו, שהמלך הקדוש יתעורר בעוז הזה, לנקום בעדך מהאומות, ולהניק אותך מאמא, בינה, בשמאל. כמ"ש, עוזי וזמרת יה ויהי לי לישועה. לעורר גבורות כנגד האומות עכו"ם.

רמה כמה יש לאדם לאהוב את הקב"ה, כי אין עבודה לפני הקב"ה אלא אהבה. וכל מי שאהב אותו ועושה עבודה באהבה, קורא לו הקב"ה, אוהב. א"כ איך אפשר להעמיד אלו הכתובים: רעך ורע אביך אל תעזוב. וכתוב, הוקר רגלך מבית רעך.

רמו אלא, רעך ורע אביך אל תעזוב. אל תעזוב, לעבוד אותו ולהידבק בו ולעשות מצוותיו. כתוב בעולות. אבל בחטאות ואשמות נאמר, הוקר רגלך מבית רעך. הוקר יצרך, שלא ירתיח כנגדך, ולא ישלוט בך, ולא תעלה מחשבה זרה. מבית רעך, זהו הנשמה הקדושה, שהכניס בך רעך ונתנה בתוכך.

רמז וע"כ עבודת הקב"ה, היא לאהוב אותו בכל שיתנהג עימך, כמ"ש, ואהבת את ה' אלקיך. זה אלי ואנוהו, שכל ישראל ראו

אחת היא לאימה, שהיא המלכות. מצלעותיו, מצדדיו. כמ"ש, ולצלע המשכן. כי נלקחה מצד שמאל.

רלז הקב"ה נתן נשמה עליונה באדם, והכליל בה חכמה ותבונה לדעת הכל. נתן בו נשמה ממקום ששאר הנשמות באות, מבינה, שאור הבינה נקרא נשמה.

רלז תוצא הארץ נפש חיה. מאותו מקום שהמקדש נמצא בו. כי הארץ היא מלכות, ומקום המקדש הוא בינה שבה. נפש חיה, זהו נפש של אדה"ר. אור הנפש הוא אור המלכות, אבל נמשך מבינה שבה. וע"כ אומר, שנמשך ממקום המקדש, שהיא בינה שבה.

רלז אדם היה יודע חכמה עליונה יותר ממלאכים העליונים, והיה מסתכל בכל וידע והכיר אדונו, יותר מכל שאר בני העולם. אחר שחטא, נסתמו ממנו מעיינות החכמה. כמ"ש, וישלחוהו ה' אלקים מגן עדן לעבוד את האדמה.

רלז אדה"ר יצא מזכר ונקבה, זו"ן, כמ"ש, ויאמר אלקים נעשה אדם בצלמנו כדמותנו. וע"כ גם אדם נעשו זכר ונקבה ביחד, ואח"כ נפרדו זה מזה. והרי כתוב, לעבוד את האדמה אשר לוקח משם, ולא מזו"ן העליונים. כן הוא ודאי, שנלקח מן האדמה, נוקבא דז"א, והקב"ה, ו"א, השתתף עימה. וזה זכר ונקבה שאמרנו. והכל הוא דבר אחד.

רלט עוזי וזמרת יה. היינו אלו הכלולים זה בזה, ואינם נפרדים זה מזה, ולעולם הם באהבה, ברצון אחד, שהם או"א, הנקראים י"ה. שמשם נמצאים זרמי הנחלים והמעיינות, להספיק לכל, ולברך הכל, ואינם מכזבים מימי המעיינות האלו. וע"כ כתוב, ויהי לי לישועה, שבשביל זה מושך המלך הקדוש ומנחיל למטה, והימין מתעורר לעשות נסים.

רמ זה אלי ואנוהו. זהו צדיק, יסוד, שממנו יוצאים ברכות בזיווג. ואנוהו, באתו מקום שנמצא בו אהבה, שזהו ביהמ"ק. משה אמר, אלקי אבי וארוממנהו, צד שמאל,

לבנות ביתו. נשאו קול, שכל אדם הבוכה ומרים קולו על חורבן בית הקב"ה, זוכה שיחדיו ירננו, וזוכה לראותו בישוב בשמחה.

רנ בשוב ה' ציון. בשעה שנחרבה ירושלים של מטה, וכנ"י, המלכות, הוגלתה, עלה המלך הקדוש, ז"א, לציון, יסוד דמלכות, ונאנח כנגדה, משום שכנ"י הוגלתה. וכשתחזור כנ"י למקומה, אז ישוב המלך הקדוש לציון, למקומו, להודווג אחד באחד. כמ"ש, בשוב ה' ציון. ולא לציון, כי ה' ציון מורה על זיווג ה' עם ציון. ואז עתידים ישראל לומר, זה אלי ואנוהו. כמ"ש, זה ה', קיווינו לו נגילה ונשמחה בישועתו, כלומר בישועה של ה' שחזר לציון.

על הים מה שלא ראה יחזקאל הנביא. ואפילו העופרים שבמעיי אימם, היו רואים ומשבחים להקב"ה. וכולם היו אומרים, זה אלי ואנוהו, אלקי אבי וארוממנהו. אלקי אבי, כמ"ש, אלקי אברהם.

רמח למה כתוב, וארוממנהו? הרי אלקי אברהם, קו ימין, הוא למעלה, ואין צורך לרומם אותו. אלקי יצחק, קו שמאל, שצריכים לרוממו ולא קו ימין. אפילו כן, צריכים לרוממו. והכל דבר אחד, וארוממנהו בכל הצדדים, לכלול גם מי שידע לייחד את השם הקדוש הגדול, שגם הוא צריך לרומם אותו, כי זהו עבודה עליונה של הקב"ה.

רמט קול צופיך נשאו קול יחדיו ירננו. קול צופיך, המצפים מתי ירחם הקב"ה

ה' איש מלחמה

העונשים מתחת המלכות, בסופה, בסוף המדרגות. ים סוף נקראת המלכות, ים שהוא סוף לכל המדרגות.

רנה ואת הנחלים ארנון. ועם הנחלים שנמצאו ונמשכו אל המלכות, שהיא את והב בסופה, ממקום העליון, שנקרא ארנון, שהוא זיווג עליון של אהבה, שאינו נפרד לעולם, זיווג או"א עילאין. כמ"ש, ונהר יוצא מעדן, שנהר בינה, עדן חכמה, המכונים או"א. כי ארנון אותיות אור נון, אור של נון (50) שערי בינה. ובוה משתרשים שורשיו ומתגדלים ענפיו של המלכות, לעשות מלחמות בכל מקום, ולעשות כוחות וגבורות. ולהראות ממשלה גדולה ויקרה מכל.

רנו כשמתעוררים גבורות ומלחמות של הקב"ה, כמה בעלי הדין מתעוררים לכל צד, או רמחים, דינים של צד ימין, וחרבות שנונים, דינים של צד שמאל, מעוררים גבורות. והים מתרגש, וגליו עולים ויורדים, והאזניות ההולכות ושטות בים, מסתלקות לכל צד. המלחמה שנונה באבני בליסטראות,

רנא כמה יש לנו להסתכל בדברי תורה, כמה יש לנו לעיין בכל דבר, שאין לך דבר בתורה, שאינו נרמז בשם הקדוש העליון. ואין לך דבר בתורה, שאין בו כמה סודות, כמה טעמים, כמה שורשים, כמה ענפים.

רנב כל מי שעורך מלחמה בתורה, זוכה להרבות שלום בסוף דבריו. כל המלחמות שבעולם הם מריבות וחרובן, וכל המלחמות של תורה הם שלום ואהבה, כמ"ש, על כן ייאמר בספר מלחמות ה', את נהב בסופה, כלומר, אהבה בסופה. שאין לך אהבה ושלום חוץ מזה.

רנג ע"כ כתוב בספר מלחמות ה'. מהו בספר? מקום יש להקב"ה, שנקרא ספר, שהוא מלכות. שכל הכוחות וגבורות שעושה הקב"ה, בספר ההוא תלויים ומשם יוצאים.

רנד את נהב בסופה. כל הכוחות והגבורות שעושה הקב"ה, בספר ההוא תלויים, במלכות. הקב"ה עורך מלחמותיו במקום אחד בסוף המדרגות. ונקרא נהב. כמ"ש, לעלוקה שתי בנות הב, מקום

האותיות מתגלים לבעלי האמת, והדברים מתבארים ומתפרשים.

רנח ה' איש מלחמה ה' שמו. ה' איש מלחמה, הויה. ה' שמו, המלכות. כי הכל תלוי בספר הזה, שהוא המלכות. כמ"ש, יגלו שמים עווננו, ז"א נקרא שמים. וארץ מתקוממה לו, המלכות נקראת ארץ.

בעלי רומח וחרב. אז כתוב, חציך שנונים. והקב"ה מתחזק בכוחותיו לעורר מלחמה. אוי לאלו, שהמלך הקדוש מעורר עליהם מלחמה. אז כתוב, ה' איש מלחמה.

רנוז ה' איש מלחמה. מאלו האותיות יוצאים שורות בעלי מלחמה, לאלו הרשעים, לאלו השונאים שחטאו להקב"ה. וסוד

מְרַכְבּוֹת פְּרַעָה וְחִילוֹ

השלשלת שלה החזקה. תחת ממשלתה, כמה מרכבות וכמה צבאות של גיבורים מצד שמאל. מהם אחוזים במקום עליון של ממשלתם, ומהם אחוזים במלכות שלמעלה, מהם אחוזים תחת ארבע החיות.

רסד וכולם נמסרו בידיה של דין המלכות, שנקרא ים הגדול. לשבור אותם ממדרגתם. וכשאלו נשברו מלמעלה, כל אלו שלמטה נשברו ונאבדו בים התחתון. כמ"ש, מרכבות פרעה וחילו ירה בים. בים סתם, מורה הן על ים שלמעלה לשרים שלהם והן ים שלמטה למצרים התחתונים.

רסה ומבחר שלישי טבעו בים סוף. ושלישים על כולו, כל המדרגות היו שתיים ואחת מלמעלה, אלו על אלו, כעין של מעלה כך נעשו. וכולם נמסרו בידיה של המלכות, לשברם ממשלתם אלו ואלו. העליונים והתחתונים.

רסו כל עשר המכות שעשה הקב"ה במצרים, הכל היה יד אחד, כי יד השמאל הייתה כלולה בימין, ועשר אצבעות היו כלולות זו בזו, כנגד עשרה מאמרות, שהקב"ה נקרא בהם אחר כך. וכנגד כולם היה זה של הים חזק וגדול ושליט. כמ"ש, מרכבות פרעה וחילו ירה בים. ולעת"ל עתיד הקב"ה להרוג כל השרים והמושלים של אָדום. כמ"ש, מי זה בא מאָדום.

רסז מְרַכְבּוֹת פְּרַעָה וחילו. שבעה רקיעים כנגד חג"ת נהי"מ עשה הקב"ה. ובכל רקיע כוכבים קבועים, מדרגות מבחינת וְשׁוֹב. וכוכבים רצים בכל רקיע ורקיע,

רנט בשעה שהקב"ה מעורר מלחמה בעולם, העליונים והתחתונים, האומות שלמטה ושריהם שלמעלה, נעקרים ממקומם. כמ"ש, מרכבות פרעה וחילו ירה בים. ולעת"ל, עתיד הקב"ה לעשות מלחמה גדולה וחזקה בעמים, כדי להוקיר את שמו.

רס ראוף מים אלקים ראוף מים יחילו. בשעה שעברו ישראל את הים, אמר הקב"ה למלאך הממונה על הים, חלוק את מימך, כדי שבניי יעברו בתוכך. אמר לו המלאך, פריקת החשבון הוא אמת, פירוש, סליחת החטאים הוא אמת, כי הקב"ה סולח ומוחל עוונות, אבל מה ההפרש בין אלו לאלו, אם אתה מוחל לישראל, מחול ג"כ למצרים.

רסא אמר לו הקב"ה על התנאי הזה, עשיתי את הים בשעה שבראתי את העולם. על תנאי שיהיה נקרע בשביל ישראל. מה עשה הקב"ה, העיר את הגבורה שלו ונקמטו המים. כמ"ש, ראוך מים אלקים ראוך מים יחילו. אמר לו הקב"ה לשר של ים, הרוג כל אלו ההמונים, ואח"כ תשליך אותם לחוץ. לאח"כ כסה עליהם הים. כמ"ש, מרכבות פרעה וחילו ירה בים.

רסב כמה מרכבות עשה הקב"ה למעלה, כמה המונים, כמה צבאות. וכולם קשורים אלו באלו, שכל תחתון מרכבה לעליונו, מדרגות על מדרגות. ומצד שמאל נמשכות מרכבות שולטות שאינם קדושות. וכולם הם מדרגות ידועות למעלה.

רסג בכור פרעה הוא מדרגה אחת, שהרג אותה הקב"ה ושבר אותה מן

וכנגד מארץ לרקיע, שהוא יסוד. וכנגד מרקיע לרקיע, שהם חג"ת נ"ה. ושיעור כולם וגובהם עשרים וחמישה אלף חלקים משיעור הקב"ה.

כל בחינות שבבי"ע הן בחינות מהחזה ולמטה דז"א, כי הפרסא המסיימת האצילות, היא המלכות דז"א, שעמדה בצ"א בנקודה דעוה"ז, ועלתה במקום חצי בינה דז"א, וסיימה שם האצילות. וחצי בינה התחתונה ותו"מ דז"א יצאו לחוץ מפרסא, ומהם נבנים כל הבחינות שבבי"ע עד לגמה"ת, שגם הם יחזרו ויתחברו לז"א ויהיו אצילות. אע"פ שנאמר, שכל איבר ואיבר מן החיות כלול מז"ס, גם מחזה ולמעלה, אמנם שיעור כולם וגובהם בשיעור הקב"ה, שהוא ז"א דאצילות, אין בהם מבחינת מחזה ולמעלה כלום, אלא רק חצי ת"ת ונו"ה שלו שמחזה ולמטה, שהם עשרים וחמישה. כי ספירות דז"א הן כל אחת במספר עשרה. ולהיותם מתוקנים בארבע חיות, שמתגלה בהם החכמה, הם בבחינת אלפים, שספירות החכמה במספר אלפים. והם עשרים וחמישה אלפים. ע"כ נאמר, ושיעור כולם וגובהם עשרים וחמישה אלף חלקים משיעור הקב"ה, ז"א דאצילות, ואין בהם מבחינת מחזה ולמעלה דקב"ה כלום.

רעא ועוד יש רקיע אחד למעלה מקרני החיות. שכתוב, ודמות על ראשי החיות רקיע. מלמטה מאותו רקיע יש כמה מרכבות בימין ושמאל.

רעב מתחת הים, המלכות, שורים כל דגי הים ושטים מתאספים בארבע זוויותיהם, חו"ג תו"מ, ויורדים במדרגתם, שמאירים ממעלה למטה, וכל המרכבות נקראים בשמותם. וכ"ז מחזה ולמעלה של הים, ששם חיות גדולות. מתחת אלו, הולכים אלו הקטנים מדרגות על מדרגות. שהם מחזה ולמטה של הים, הנקראים חיות קטנות, כמ"ש, זה הים גדול ורחב ידיים, שם רמש ואין מספר חיות קטנות עם גדולות.

רעג מצד שמאל התחתון, נמצאים ממשלת צד האחר, כי זה לעומת זה עשה

מדרגות מבחינת רצוא. ולמעלה מכולם ערבות, ג"ר של הרקיעים.

רסח כל רקיע בהילוכו מאתיים שנה, ורומו חמש מאות שנים. בין רקיע לרקיע חמש מאות שנים. וערבות הוה, הילוכו באורך, אלף וחמש מאות שנים. וברוחב אלף וחמש שנים. ומהזיו שלו מאירים כל אלו הרקיעים.

הרקיעים הם גוף, ו"ק, רוח נפש. וערבות ראש דגוף, ג"ר. ההילוך ברקיע מורה על שיעור מדרגתו. הרום שבו מורה על שורשו. ע"כ הרום של כל הרקיעים הם חמש מאות שנה, מורה על המשכם מחג"ת נ"ה דבינה, כי אמא עד הוד התפשטותה. וכל ספירה שלה במספר מאה. וע"כ הם חמש מאות שנה.

אבל הילוכו של כל רקיע, שמורה על שיעור מדרגתו, יש שם רק ב' ספירות רוח נפש, שהם ב' מאות. אבל רקיע העליון ערבות, שיש בו ג"ר, ונמשכים מאבא, שספירותיו אלפים. נמצא הילוכו ג' אלפים שנה. ע"כ נאמר, וערבות הוה, הילוכו באורך, אלף וחמש מאות שנים. וברוחב אלף וחמש שנים.

בין רקיע לרקיע חמש מאות שנים. כי עצם הרקיע הוא סיום החדש דצ"ב בספירת יסוד, שהוא הנושא למסך הוה. וכיוון שכל ספירה כלול מז"ס, ע"כ יש בכל ספירה רקיע ביסוד שלה. ולפיכך נמצא שבין רקיע לרקיע יש ה"ס חג"ת נ"ה, כי אחר כל רקיע מתחיל ספירת החסד עד ההוד, וביסוד עומד רקיע האחר. ואלו ה"ס הם חמש מאות שנה מצד הבינה.

רסט למעלה מערבות רקיע של ארבע חיות, אריה שור נשר ואדם. הפרסות של חיות הקדושות ורום שלהם, הוא ככולם שמתחתיהם, כי העליון כולל בתוכו כל התחתונים ממנו. עשר בחינות כנגד עשר ספירות. חשובים כנגד כולם שלמטה מהם.

רע וכל איבר ואיבר מן החיות, הוא כנגד שבעה תהומות, המסכים שבמלכויות, וכנגד שבעה היכלות, שהם ז' מלכויות,

האלקים. וכנגד כל מה שיש בבי"ע דקדושה יש בצד האחר, ואחוזים באלו שלמעלה, שיונקים מקדושה. ועתה בקריעת ים סוף, ירדו להישבר מכוח החזק של הקדושה.

ימינך ה' נאָדרי בכוח

כל אדם שבא לייחד את השם הקדוש, ולא כיוון בה בלב ורצון ויראה, כדי שיתברכו בו עליונים ותחתונים, משליכים תפילתו לחוץ. והכל מכריזים עליו רע. והקב"ה קורא עליו, כי תבואו לַרְאוֹת פְּנֵי.

רעט) לראות פניי, כל אלו הפנים של המלך, הארת חכמה, כמ"ש, חכמת אדם תאיר פניו, גנוזים בעומק אחר החושך, שהם הדינים שבקו שמאל. וכל אלו היודעים לייחד את השם הקדוש כראוי, מתבקעים כל אלו כותלי החושך, ופני המלך נראים ומאירים לכל. וכשהם נראים ומאירים, מתברכים כולם העליונים והתחתונים, או נמצאות ברכות בכל העולמות. ואז כתוב, לראות פניי.

רפ) מי ביקש זאת מידכם רמוס הצריי. כל מי שבא לייחד את השם הקדוש העליון, צריך לייחד מצד זאת, המלכות, כמ"ש, בזאת יבוא אהרון אל הקודש, כדי שיוזווגו יחד צדיק, יסוד, וצדק, המלכות, בזיווג אחד, כדי שהכל יתברכו מהם. ואלו השניים נקראים חֲצִירֵךְ, כמ"ש, אשרי תבחר ותקרב ישכון חצריך.

רפא) ואם הוא בא לייחד השם הקדוש, ואינו מכוון ברצון הלב, ביראה ואהבה, הקב"ה אמר, מי ביקש זאת מידכם רמוס חצריי. זאת ודאי, כי לא נמצא ברכות בצדיק וצדק, הנקראים חצריי, ולא די שלא נמצא בהם ברכות, אלא ששורה בהם דין, ונמצא הכל בדין.

רפב) הימין של הקב"ה, החסד, מתעוררים ממנו כל אור, כל ברכות, וכל שמחה. בו כלול השמאל. כמו שיש באדם ימין ושמאל, והשמאל בכלל בימין, והימין כולל הכל, וכשמתעורר הימין, השמאל מתעורר עימו, כי בו אחוז ונכלל.

רפג) בשעה שאדם מרים ידיו בתפילתו,

רעד) ימינך ה' נאָדרי בכוח. בשעה שהבוקר, אור החסדים דו"א, מאיר, והאיילה, המלכות, עומדת בקיומה. מתמלא הצד שלה, השמאל, כי הוא מתלבש אז בחסדים, ומתמלאה הארתה. ונכנסת במאתיים היכלות של המלך, קו ימין, שאין בו אלא כתר וחכמה, שכל אחד מאה, והם מאתיים. והמלכות אחר שנשלמה והתמלאה מקו שמאל, נכללת כולה בימין, שהוא ר' (200) היכלות. אדם שעסק בחצות לילה בתורה, בשעה שהתעורר רוח הצפון, השמאל, וחשקה של איילה הזו להתעורר בעולם, להשפיע, הוא בא עימה לעמוד לפני המלך. ובשעה שהאיר הבוקר מושכים עליו חוט של חסד.

רעה) מסתכל ברקיע, כלומר שמקבל מרקיע, יסוד דו"א, שורה עליו אור התבונה של דעת הקדוש, והאדם מתעטר בו, משיג ג"ר. והכל מפתחים ממנו. או נקרא אדם הזה בן להקב"ה, בן היכל המלך, שהיא המלכות, בן לזו"ן. נכנס בכל שעריו של המלך ואין מי שימחה בידו.

רעו) בשעה שקורא אל היכל המלך, כתוב עליו, קרוב ה' לכל קוראיו לכל אשר יקראוהו באמת. באמת, כמ"ש, תיתן אמת ליעקב, שיודע לייחד את השם הקדוש בתפילתו כראוי. וזהו עבודת המלך הקדוש.

רעז) ומי שיודע לייחד את השם הקדוש כראוי, מקים אומה יחידה בעולם. שכתוב, ומי כעמך ישראל גוי אחד בארץ. וע"כ כל כהן שאינו יודע לייחד השם הקדוש כראוי, אין עבודתו עבודה. כי הכל תלוי בכהן, הן עבודה העליונה, ייחוד השם, והן עבודה התחתונה, הקרבנות. והוא צריך לכוון ליבו ורצונו, כדי שיתברכו העליונים ותחתונים.

רעח) כתוב, כי תבואו לַרְאוֹת פְּנֵי. כי

הזיווגים של אחד באחד, שהיו תחילה ב' חצאי הגוף ואח"כ מזדווגים.

רפט ימינך ה' תרעץ אויב, כתוב לעת"ל, בזמן שיתעורר מלך המשיח. רעצת לא כתוב, אלא תרעץ, לשון עתיד, לעת"ל.

רצ וברוב גאונך תהרוס קמיך, תשלח חרונוך אקלמו כקש. הכל כתוב לעת"ל. ימינך ה' נאדרי בכוח, בזמן הזה בעוה"ו. ימינך ה' תרעץ אויב, בזמן מלך המשיח. וברוב גאונך תהרוס קמיך, לביאת גוג ומגוג. תשלח חרונוך יאקלמו כקש, לתחיית המתים. שכתוב, ורבים מישיני אדמת עפר יקיצו.

רצא בזמן ההוא אשריהם שיישארו בעולם. לא יישאר בעולם חוץ מאלו הנימולים, שקיבלו אות ברית הקדוש, ובאו בברית הקדוש בב' החלקים, מילה ופריעה. והוא שומר לברית ההוא, ולא הכניסו במקום שלא צריך. אלו הם שישארו ויכתבו לחיי עולם.

רצב כתוב, והיה הנשאר בציון והנותר בירושלים קדוש ייאמר לו. משמע, מן הנשאר בציון והנותר בירושלים, שכל מי שנימול נכנס באלו ב' המדרגות ציון וירושלים. ואם שומר לברית ההוא כראוי, ונוזהר בו, עליו כתוב, הנשאר בציון והנותר בירושלים. אלו יישארו בזמן ההוא, ובהם עתיד הקב"ה לחדש העולם ולשמוח בהם. על זמן ההוא כתוב, יהי כבוד ה' לעולם ישמח ה' במעשיו.

רצג ביום ההוא יהיה ישראל שלישייה למצרים ולאשור ברכה בקרב הארץ, אשר ברכו ה' צבאות לאמור ברוך עמי מצרים ומעשה ידיי אשור ונחלתי ישראל. וכי אשור ומצרים קרובים הם להקב"ה?

רצד אלא נאמר על בני הגלות, שיעלו ממצרים ומאשור. ונאמר על מצרים ועל אשור עצמם, על החסידים שבהם, שחזרו בתשובה, ונשארו לעבוד את ישראל ומלך המשיח. כמ"ש, וישתחוו לו כל מלכים. וכתוב, והיו מלכים אומניך.

מכוון באצבעותיו למעלה, כמ"ש, והיה כאשר ירים משה ידו וגבר ישראל. כי בימין תלוי הכל. כמ"ש, ויישא אהרון את ידיו. ידו כתוב חסר י', שמורה על יד אחת, הימין. ואז מתכוון לברך למעלה.

רפד והקב"ה אינו כן. בשעה שהקב"ה מרים ימינו למעלה, אוי להם לתחתונים, כי כל עזרה וכל ברכה הסתלקו מהם. כמ"ש, נטית ימינך תבלעמו ארץ. שבהרמת ימינך מיד תבלעמו ארץ. וכשנמצא הימין, נמצא עימו גם השמאל, ואם הימין מסתלק, מזדמן השמאל, ואז דינים מתעוררים בעולם, ודין שורה בכל.

רפה רבי שמעון, כשהיה מגיע למקרא הזה, היה בוכה. שכתוב, השיב אחר ימינו. מחמת שהקדים השמאל לרדת בעולם, נשאר הימין באחור.

רפו כתוב, הצדיק אבד. נאבד, לא כתוב, אלא אבד. מכל אלו פני המלך לא נמצא שנאבד אלא צדיק, יסוד, אבד בב' הצדדים: א. שאינו שורה בו ברכות כבתחילה, ב. שבת זוגו, כנ"י, המלכות, התרחקה ממנו. נמצא, שהצדיק אבד יותר מכולם. ולעת"ל כתוב, גילי מאוד בת ציון, הנה מלפך יבוא לך צדיק ונושע הוא. שחזרה אליו בת זוגו.

רפז ימינך ה' נאדרי בכוח. בשעה שהשמאל בא להזדווג בימין, אז כתוב נאדרי, תרעץ אויב. ולעולם זיווג בימין, משום שהשמאל נמצא בימין ונכלל בו.

רפח האדם נמצא שנחלק, הוא רק חצי גוף, וחציו השני הנקבה. כדי שיקבל אח"כ את בת זוגו וייעשו גוף אחד. כך ימינך חצי גוף, כדי שיקבל השמאל. וע"כ ביד אחד מכה ומרפא. וע"כ כתוב, ימינך ה' תרעץ אויב. כי הימין נמשך מנקודת החולם, שעלתה המלכות לבינה ונשאר כו"ה במדרגה ובינה ותו"מ נפלו למדרגה התחתונה. כו"ה שנשאר במדרגה הם נקודת החולם וימין. בינה ותו"מ שנפלו מן המדרגה הם השמאל ונקודת השורוק. הרי שהימין הוא רק חצי גוף, והשמאל הוא חציו האחר. שכל עניין

ונעטר בו הקב"ה, ז"א, שקיבל ג"ר ממנה, המכונים עטרה. ומנועם ההוא הבריק הזיו של כל העולמות, הרקיעים והכתרים. על אותה שעה כתוב, צֶאֱנָה וראינה בנות ציון במלך שלמה בעטרה שעטרה לו אימו. המלך שלמה ז"א, אימו בינה, עטרה ג"ר.

רצו) ובשעה שנבנה ביהמ"ק, נעטר הקב"ה בעטרה ההוא, וישב בכיסא שלו, המלכות, ונעטר בעטרותיו. ומאותו זמן שנחרב ביהמ"ק, לא נעטר הקב"ה בעטרותיו, ונועם ההיא, אור הבינה, התכסה ונגנז.

רצה) כתוב, דרכיה דרכי נועם. כמה טפשים הם בני העולם, שאינם יודעים ואינם משגיחים בדברי תורה, שהרי דברי תורה הם הדרך לזכות בנועם ה', שכתוב, דרכיה דרכי נועם וכל נתיבותיה שלום. נועם הוא, כמ"ש, לחזות בנועם ה', שהיא בינה. משום שהתורה ודרכיה באים מנועם ההוא, והדרכים האלו מתפרשים בו. וע"ז, דרכיה דרכי נועם וכל נתיבותיה שלום.

רצו) בשעה שהקב"ה נתן התורה לישראל, יצא אור מנועם ההוא, מבינה,

בשעה שמשה נכנס בתוך הענן

[בשעתא דנאל משה בגו עננא]

ורצה להתחבר במשה, ומיד השיג משה הג"ר דנשמה, הנקרא פה. ע"כ נאמר, פתח משה פיו, שזכה לאור הנשמה, המכונה פתחון פה, ביי"ב אותיות חקוקות של השם הקדוש, שלימד אותו הקב"ה בסנה, כי אלו י"ב אותיות חקוקות שקבל משה בסנה היו ג"כ בחינת אור הנשמה לפי המדרגה שלו או. ונודע שאור הנשמה דוחה חכמה ומתדבק בחסדים, כמ"ש, כי חפץ חסד הוא. וע"כ דחה משה את המלאך קמואל, הממשיך ג"ר בהארת חכמה, והתדבק באור החסדים. וע"כ נאמר, והתרחק ממנו י"ב אלפים פרסאות. כלומר י"ב פנים דנשמה, העומדים בשליטת אור החסדים, דוחים י"ב פנים, העומדים בשליטת החכמה, הנקראים אלפים.

התרחק ממנו י"ב אלפים פרסאות, מחמת חשקו לחסדים. וחזר להתדבק באור הרוח שבענן ועיניו לזהטות כגחלי אש, כי לא הוכר הארת הג"ר בעיניו, מחמת שהתדבק בקומת הרוח, שיש שם דינים מסך דבחי"א, הנקראים גחלי אש.

רצט) עד שפגש בו מלאך הדרניאל, גדול ומכובד מהראשון. והוא עליון על שאר המלאכים אלף ושישים ריבוא פרסאות, וקולו הולך במאתיים אלף רקיעים, המסתובבים באש לבנה. כיוון שראה אותו משה, לא יכול

רצה) בשעה שמשה נכנס בתוך הענן, כמ"ש, ויבוא משה בתוך הענן, כאדם ההולך במקום הרוח, פגש בו מלאך גדול אחד, ששמו קמואל, הממונה על י"ב אלפים ממונים שליחים. רצה להתחבר במשה. פתח משה פיו, ביי"ב אותיות חקוקות של השם הקדוש, שלימד אותו הקב"ה בסנה, והתרחק ממנו י"ב אלף פרסאות. והיה הולך משה בענן, ועיניו לזהטות כגחלי אש.

בכל מדרגה יש נרנח"י. וכשבא משה למדרגת קבלת התורה בשביל ישראל, היה צריך להשיג את הנרנח"י של מדרגה ההיא. גם נודע, שתפקיד המלאכים הוא לעזור את הנשמות ששיגו מה שצריכים. וכן מלאכים אלו שלפנינו, באו לעזור למשה, ששיג את הנרנח"י הגדולים הללו.

והנה בחינת נפש רוח, השיג משה ע"י הענן עצמו. ויבוא משה בתוך הענן, כאדם ההולך במקום הרוח, שהענן היה לו למקום השגת אור הרוח, ו"ק בחיסרון ג"ר. וכדי לעזור להשגת ג"ר, נגלה לו המלאך קמואל, שהוא ממונה על י"ב אלפים ממונים שליחים, אור ג"ר, המקובל ע"י ג' קווים בדי' פנים חו"ב תו"מ, שהם י"ב. ולהיותם ממשיכים חכמה, הם במספר אלפים. וי"ב אלפים אלו, ממונים שליחים לעזור לנשמה להשגת ג"ר.

הענן, לא יכול לשמש עימה, מטעם היותה ממלכות הממותקת בבינה. רצה להפיל עצמו מתוך הענן, כי המלכות דמדה"ד שראה, פגמה מדרגת הענן, שהייתה ממלכות דמדה"ר. ואז נגלה לו קולו של הקב"ה, שהוא ז"א, שקול הזה ממתיק כל הדינים. כיוון ששמע משה קולו של הקב"ה, התחזק. ואז, בעזרתו של הדרניאל, המשיך המוחין דחיה, פתח פיו בע"ב (72) האותיות של השם העליון, שהשיג פתחון פה, ג"ר מע"ב. וכששמע הדרניאל, שכבר משך מוחין דע"ב, התחבר עימו.

שא והיה הולך עימו עד שהגיע לאש החזק של מלאך סנדלפון, הגבוה על שאר חבריו חמש מאות שנים. והוא עומד אחר הפרגוד של אדוננו, וקושר לו כתרים מבקשותיהם של תפילות ישראל. ובשעה שמגיע כתר הזה לראש המלך הקדוש, הוא מקבל תפילות ישראל. וכל הצבאות וההמונים מזדעזעים ונוהמים ואומרים, ברוך כבוד ה' ממקום בית שכינתו.

שב אמר הדרניאל למשה, איני יכול ללכת עימך, מפחד שלא ישרוף אותי אש החזק של סנדלפון. בו בשעה הזדעזע משה, עד שהחזיק הקב"ה במשה, והושיבו לפניו, ולימד אותו תורה. וכיסה את משה באור ההוא, והזיו של אותו הנועם, והיה פני משה מאירים בכל הרקיעים. וכל צבאות השמים היו מזדעזעים לפניו, בשעה שהיה יורד עם התורה.

סנדלפון עומד בראש עולם הבריאה מתחת המסך של המלכות דאצילות. שנאמר, והוא עומד אחר הפרגוד של אדוננו. ומקבל שם מהארת הג"ת נ"ה דבינה. וספירות דבינה במספר מאות. וע"כ הם ה' מאות. וע"כ נאמר, שהוא הגבוה על שאר חבריו חמש מאות שנה. והוא מעלה מ"ן לצורך זיווג המלכות עם ז"א, מתפילות ישראל. וקושר לו כתרים מבקשותיהם של תפילות ישראל, ובשעה שמגיע כתר הזה לראש המלך הקדוש, הוא מקבל תפילות ישראל. ולהיות עמידתו תחת

לדבר, רצה להפיל עצמו מתוך הענן.

ש אמר לו הקב"ה, משה, וכי אתה הוא שהרבית דברים עימי בסנה, שרצית לדעת הסוד של השם הקדוש, ולא פחדת. ועתה אתה מפחד מפני אחד ממשמשיי. כיוון ששמע משה קולו של הקב"ה, התחזק. פתח פיו בע"ב (72) האותיות של השם העליון. כיוון ששמע הדרניאל האותיות של השם הקדוש מפי משה, הזדעזע. קרב אליו, אמר לו, אשרי חלקך, משה, שנגלה לך מה שלא נגלה למלאכים עליונים.

כי אחר שהשיג בעזרת קמואל מוחין דנשמה. היה צריך להשיג עתה מוחין דחיה. ונשלח לו לעזרה המלאך הדרניאל שהוא גדול ומכובד מהראשון, כדי לעזור לו במוחין דחיה היותר חשובים. והזוהר מפרש גדלות ג' הקווים של הדרניאל. ונודע, שהחכמה הוא במספר אלף, והחסדים הם במספר ריבוא. והוא עליון על שאר המלאכים, שחשיבותו הוא אלף וס' (60) ריבוא פרסאות. ס' ריבוא פרסאות בימינו, שהם חסדים הנמשכים משש ספירות תחתונות דעתיק, שספירותיו עשרה ריבוא. והם ישישים ריבוא. ובשמאלו אלף, שהוא החכמה שמספרה אלף.

וקולו, קו אמצעי המכונה קול, הולך במאתיים אלף רקיעים דאו"א עילאין, אלף רקיעים לאבא ואלף רקיעים לאמא. המסתובבים באש לבנה, כי או"א עילאין הם באוירא דכיא, שהי' אינה יוצאת מאויר שלהם, ובהם מתוקן המנעולא, המלכות דמדה"ד, שנקראת אש. אלא מתוך שאו"א עילאין הם תמיד כי הפץ חסד הוא, אין האש הזה פוגם אצלם כלום, וע"כ נקרא אש לבנה, שאין בו פגם משהו, וקולו של הדרניאל, שהוא קו אמצעי שלו, ממשיך האוירא דכיא הזה דאו"א עילאין.

וכיוון שראה אותו משה, לא יכול לדבר. מחמת הפחד של אש לבנה, שראה בו מלכות דמדה"ד, שמפחד הזה לא יכול לשמש עם הג"ר דנשמה שלו, הנקראים דיבור. ולא עוד, אלא אפילו קומת רוח, שהיה לו מכוח

וכמו בזה שנשאר בו, לא יכלו להסתכל בפניו, במה שהסתלק ממנו, על אחת כמה וכמה שלא יכלו להסתכל.

שה ימינך ה' נֶאֱדָרִי בכוח. זהו התורה, שמאדירה את הימין. וע"כ, ימינך ה' תִּרְעֵץ אויב. כי אין דבר בעולם שישבור כוחם של עמים עכו"ם, כמו בשעה שישראל עוסקים בתורה. שכל זמן שישראל עוסקים בתורה, מתחזק הימין, ונשבר כוחם ועוזם של העמים עכו"ם. ומשום זה נקראת התורה עוץ, כמ"ש, ה' עוץ לעמו ייתן.

שו ובשעה שישראל אינם עוסקים בתורה, מתחזק השמאל, ומתחזק כוחם של העמים עכו"ם, שיונקים מן השמאל, ושולטים על ישראל, וגוזרים עליהם גזרות שאינם יכולים לעמוד בהם. ועל זה נגלו בני ישראל והתפזרו בין האומות.

שז כמ"ש, על מה אבדה הארץ, ויאמר ה', על עוזבם את תורת. כי כל זמן שישראל עוסקים בתורה, נשבר כוחם ועוזם של כל עובדי עבודה זרה. כמ"ש, ימינך ה' תרעץ אויב. כל זמן שקולם של ישראל נשמע בבתי כנסיות ובבתי מדרשות. כמ"ש, הקול קול יעקב, ואם לא הידיים ידי עשיו.

המסך דמלכות נבחן בו אש חזק, מדינים שבמסך דמלכות.

ע"כ אמר הדניאל למשה, איני יכול ללכת עימך, מפחד שלא ישרוף אותי אש החזק של סנדלפון. ואז, הודעו משה עד שהחזיק הקב"ה במשה, והושיבו לפניו, ולימד אותו תורה. ויש כאן סוד גדול. כי בכל פעם שהודעו משה מחמת אש החזק של סנדלפון, החזיק בו הקב"ה ולמד עימו תורה, עד שלימדו הקב"ה כל התורה והמצווה, שבגמר גילויים זכה משה לאור היחידה.

שג כיוון שחטאו ישראל למטה, לקח הקב"ה ממשה אלף חלקים מאותו הזיו. בשעה שאמר למשה הקב"ה, לך רד כי שיחת עמך, רצו מלאכים העליונים וכל ההמונים לשרוף את משה. הודעו משה ולא יכול לדבר, עד שהרבה בקשות ותפילות לפני הקב"ה.

שד אמר לו הקב"ה, משה, אחוז בכיסא שלי. עד שגער הקב"ה בכל אלו ההמונים, בכל אלו הצבאות, ואז אחז משה בשני לוחות אבנים והורידם למטה. כמ"ש, עיר גיבורים עלה חכם ויורד עוץ מִבְּטָחָה. ומזיו ההוא שנשאר בו, היו מבריקים פניו של משה.

וברוב גאונך תהרוס קמיך

שי אז עתיד הקב"ה לצחוק עליהם, כמ"ש, יושב בשמים ישחק ה' ילעג למו. בזמן ההיא ילבוש הקב"ה גאות עליהם, ויכלה אותם מן העולם. כמ"ש, וזאת תהיה המגפה.

שיא עתיד הקב"ה להחיות כל אלו המלכים שהֶצְרּוּ את ישראל וירושלים, לאנדיאנוס, ללופינוס, ולנבוכדנצר, ולסנחריב, ולכל שאר מלכי העולם, שהחריבו ביתו. ויתן להם ממשלה כמתחילה, ויאספו עימם שאר העמים, וילחמו על ירושלים. ועתיד הקב"ה להיפרע מהם בגלוי סביב ירושלים. כמ"ש, וזאת תהיה המגפה, אשר יגוף ה' את כל העמים, אשר צָבָאוּ על

שח למה ה' תעמוד ברחוק. בשעה שעוונות העולם גורמים, הקב"ה עולה למעלה למעלה, ובני אדם צועקים ומורידים דמעות, ואין מי שישגיח עליהם. משום שהקב"ה הסתלק למעלה למעלה. ונמנע מהם התשובה. אז כתוב, וברוב גאונך תהרוס קמיך.

שט בשעה שהקב"ה מתלבש בגאות על העמים שיתאספו עליו. כמ"ש, ורוזנים נוסדו יחד על ה' ועל משיחו. ועתידים ע' (70) שרי צבאות להתאסף מכל צד בעת ההיא עם הצבאות של כל העולם, ולעשות מלחמה על ירושלים עיר הקדושה, ולאחוז בעצות על הקב"ה. ומהו אומרים: נקום על המגן מתחילה, ואח"כ על עמו ועל היכלו.

ירושלים. אשר יצבאו, לא כתוב, אלא אשר צבאו, לשון עבר, כי סובב על נבוכדנצר וכו', שכבר צבאו. אז כתוב, וברוב גאונך תהרוס קמיך. וזה כתוב, לזמן שיבוא המשיח, ושירה זו, שירת עולם היא.

שיב וברוח אפיך נערמו מים, כלומר באותו זמן. ועל כך, יש זה באותו זמן, ובזמן מלך המשיח, ובזמן של גוג ומגוג. ניצבו כמו גְד נוזלים, הוא לזמן העוה"ב, שהוא שמחת כל העולמות.

אמר אויב ארדוף

שיג אמר אויב, ארדוף אשיג. אמר אויב, זהו הממונה הגדול של מצרים. בשעה שניתנה לו הממשלה על ישראל, חשב לכלותם תחת ממשלתו. אלא שזכר הקב"ה הרי העולם, האבות, שהיו מגנים עליהם. ולא תאמר שזה בלבד רצה לכלותם, אלא כל אלו השרים הממונים על כל העמים עכו"ם, כשניתן להם רשות וממשלה על ישראל,

רוצים כולם לכלות ישראל תחתם. **שיד** וע"כ אלו העמים, שהם תחת שליטתם של אלו הממונים, כולם גוזרים גזרות לכלות את ישראל. אלא הקב"ה זוכר הרי העולם, האבות, ומגן עליהם. וכשראה משה את זה, התחיל לשבח את הקב"ה. ואמר, מי כמוך באלים ה'.

מי כמוך באלים

שטו אילן אחד גדול עליון וחזק, ז"א, בו ניזונים עליונים ותחתונים. ומוגבל ב"ב גבולי אלכסון, שהם ד' ספירות חו"ג תו"מ, שבכל אחד ג' קווים. מתחזק בד' רוחות העולם, חו"ג תו"מ, המתחברים במקומם. ע' (70) ענפים, שהם ע' (70) שרים הממונים על ע' (70) אוה"ע, עולים בתוכו וניזונים ממנו. מעיקר שורשיו יונקים הם מסביב. והם ענפים הנמצאים באילן.

שיעשה כמעשיך וירחם על כל. מי כמוך בכל סביבות האילן, שאע"פ ששולט שומר את הכל שומר לכל השאר, ואינו רוצה לעשות עימהם כליה, כמו שהם היו רוצים בזמן שליטתם. מי כמוך נאדר בקודש. שנאדר בכוח העליון, שנקרא קודש. נאדר בקודש ממש, במוחין דבינה. ונקרא כוח ה', נועם ה'.

שיח מי כמוך באלים ה'. ראיתי את כל המעשים, הכל הבל ורעות רות. שלמה המלך, שעלה בחכמתו יותר על כל בני העולם, איך אמר, שכל המעשים הם הבל ורעות רוח? אף מעשה הצדקה הוא הבל ורעות רוח? הלוא כתוב, והיה מעשה הצדקה שלום. אלא, כל המעשים אשר נעשו תחת השמש, כתוב. ומשונה הוא מעשה הצדקה, שהוא למעלה מן השמש.

שיט והנה הכל הבל ורעות רות. מה פירושו? הכל הבל הוא כמ"ש, הבל הבלים, אמר קוהלת, והבלים אלו הם קיום עולם העליון ותחתון.

שכ בשעה שהמעשים טובים בעולם, והאדם עוסק בעבודת המלך הקדוש, הנה

שטז כשמגיע עת הממשלה לכל ענף וענף, כולם רוצים לכלות לגמרי את גוף האילן, שהוא העיקר של כל הענפים, והוא השולט על ישראל ואחוזים בו. וכשמגיע עליהם הממשלה של גוף האילן, שהוא חלקם של ישראל, הוא רוצה לשמרם, ולתת שלום בכולם. וע"ז מקריבים ע' (70) פְּרִי החג לתת שלום לע' ענפים שבתוך האילן, שהם ע' שרים של אוה"ע.

שיז וע"ז נאמר, מי כמוך באלים ה'. באלים, אילן, כמ"ש, כי יבושו מאילים אשר חמדתם. שהוא אילן שהיו עובדים לצורה אחת, שהייתה חקוקה בתוכו. מי כמוך,

למעלה, ונמצא לצרור אותו בצרור החיים. כמ"ש, והלך לפניך צדקך. כדי לנהוג אותך, ולהעלותך למקום שנקרא כבוד ה', המלכות. כמ"ש, וכבוד ה' יאספק.

שכה כל אלו הנשמות, שהבל הקדוש מנהיג אותם, שנקרא כבוד ה', מאספם בתוכו ונצטררים בו. ואז הוא נחת רוח. אבל הבל האחר, שאינו עבודת הקב"ה, נקרא זה רעות רוח. אשריהם הצדיקים שכל מעשיהם הם למעלה מן השמש, עבודת הקב"ה, וזורעים זרע הצדקה לזכות אותם לעוה"ב. כמ"ש, וזרחה לכם יראי שמי שמש צדקה.

שכו בתחילה כשנבנה ביהמ"ק למטה, לא נבנה אלא בדין ורוגז. משום שהוא במקום שהדין שורה. לעת"ל, עתיד הקב"ה לבנות אותו ולתקנו במדרגה אחרת עליונה, הנקראת צדקה. שהיא מלכות המתקנת, כמ"ש, בצדקה תכונני. משום זה יתקיים ולא יחרב עוד. ושמך ממש יקרא צדק. כמ"ש, וזה שמו אשר יקראו, ה' צדקינו.

דבר ההוא שעושה, נעשה ממנו הבל למעלה. ואין לך הבל, שאין לו קול, שעולה למעלה ונעשה סגור לפני הקב"ה.

שכא וכל אלו המעשים, שעוסק בהם האדם ואינם עבודת הקב"ה, דבר ההוא שעושה נעשה ממנו הבל, והולך ומשוטט בעולם. וכשיוצאת נשמתו, הבל ההוא מגלגל אותו בעולם, כאבן בכף הקלע. כמ"ש, ואת נפש אויביך יקלענה בתוך כף הקלע.

שכב מהו יקלענה? הבל מגלגל אותו סביב בעולם. אז, כל הדברים שנעשים ואינם עבודת הקב"ה, נעשה מהם הבל, שהוא שבירת הרוח שמשבר את הרוח, העולה ויורד ומתגלגל בעולם. כמ"ש, הבל ורעות רוח.

שכג אבל עבודת ריבונו עולה למעלה מן השמש, ונעשה ממש הבל קדוש. וזה הוא זרע, שזרע האדם בעולם ההוא. ושמך צדקה. שכתוב, זרעו לכם לצדקה.

שכד זה מנהיג את האדם כשנשמתו יצאה ממנו, ומעלה אותו במקום הכבוד

נטית ימינך תבלעמו ארץ

שכו כולם נמצאים בכתוב. כי חו"ג כוללים ת"ת. ויסוד כולל נו"ה.

שכט תיפול עליהם אימתה ופחד. אימתה, כלומר, אימת השכינה, כמו, אימת ה', שהיא השכינה.

של תביאמו ותטעמו בהר נחלתך. תביאמו, רוח הקודש. אמר, על הדור האחרון שמל יהושע, ונגלה בהם הגילוי של הרשימה הקדושה משמו של הקב"ה. והם אחוזים בו. שז"א והם ראויים לרשת הארץ, כמ"ש, ועמך כולם צדיקים, לעולם יירשו ארץ. כי כל מי שנימול, ונגלה בו הרשימה הקדושה, ושומר אותו, נקרא צדיק, ומשום זה לעולם יירשו ארץ.

שלא ע"כ תביאמו, עם ו' יתירה, פירוש, תביאמו לאלו שאחוזים בו, שהוא

נטית ימינך תבלעמו ארץ. הלוא הימין פועל חסד? פירושו כמ"ש, הרימות ימינך. ונשאר השמאל לבדו, ועשה דין. הרי העירו בה החברים, כשהוציא הקב"ה את המצרים מתחת המים, אמר לארץ, אסוף אותם בתוכך. ולא רצתה עד שהושיט הקב"ה את הימין כנגדה, והשביע אותה, אז בלעה אותם הארץ. כמ"ש, תבלעמו ארץ. נטית ימינך, פירוש, להפריד אותה מן השמאל, ואז נעשה הדין בשמאל.

שכה נחית בחסדך עם זו גאלת, ניהלת בעווןך אל נווה קודשך. כמ"ש, כי ימינך וזרועך ואור פניך כי רציתם. כי ימינך, גדולה, חסד. ניהלת בעווןך, זהו, וזרועך, גבורה. אל נווה קודשך, זהו, ואור פניך כי רציתם, צדיק, יסוד. וכל שש הספירות

ז"א. ולא לו האחרונים שבימי יהושע. ואין לך מילה או אות קטן בתורה, שאין בה סודות עליונים וטעמים קדושים. אשרי חלקם של היודעים בהם.

לבנות ביהמ"ק של מטה [למבני מקדשא לתתא]

קול שופר, שנדחה לחוץ בדרך ישר מתוך מקום צר, והולך ובוקע רקיעים, ועולה בעלייה לעורר רוח שלמעלה.

שלה הרי כתוב, וייצא יצחק לשוה בשדה. הרי שמתפללים בשדה. אלא דבר אחר היה בו, מה שלא היה בכל העולם. שהיה אחד מן האבות. ועוד, שמקרא זה אינו בא לכך להתיר להתפלל בשדה, כי ודאי שבשדה אחר לא היה מתפלל.

שלט אשרי חלקם של הזוכים לומר שירה זו בעוה"ז וזוכים לאומרה בעוה"ב. ושירה זו נבנה בכ"ב (22) אותיות קדושות חקוקות, ובעשרה מאמרות, והכל נרשם בשם הקדוש, והכל שלמות השם הקדוש.

שמ בשעה שהיו עומדים ישראל על הים, והיו אומרים שירה, נגלה עליהם הקב"ה וכל מרכבותיו וצבאיו, כדי שידעו את מלכם, שעשה להם כל אלו הנסים והגבורות, וכל אחד ואחד ידע והסתכל מה שלא ידעו והסתכלו שאר נביאי העולם.

שמא כי אם לא היו יודעים ולא השיגו חכמה עליונה משירה זו, איך אמרו כולם מילות אחדות, שלא נטו אלו מאלו, ומה שאמר זה אמר זה, ולא הקדים מילה זו למילה זו, אלא כולם אמרו במשקל אחד, ורוח הקודש היה בפי כל אחד ואחד, והמילים נאמרו כולם כאילו יצאו מפה אחד? אלא ודאי כולם בחכמה עליונה הסתכלו, וידעו דברים עליונים, ורוח הקודש בפי כל אחד ואחד.

שמב ואפילו אלו שבמעי אימם, היו אומרים שירה כולם כאחד. והיו רואים כולם, מה שלא ראה יחזקאל הנביא. ועל כך היו כולם מסתכלים, כאילו ראו עין בעין. וכשגמרו הדברים, כולם מתבשמים בעצמם, וחושקים לראות ולהסתכל ולא היו רוצים

לעלות ולצאת מן המצר בדרך ישר כנגד ירושלים. וע"ז כתוב, מן המצר קראתי יה. שצריך מקום צר בצרה, לשלוח בתוכו רוח ההוא, שלא ייטה לימין ולשמאל. ובשדה אין הקול יכול לשלוח לו כך. כי כעין זה הוא

שלג ובית הכנסת ההוא צריכים לבנותו ביופי גדול ולתקן אותו בכל התיקונים. כי בית הכנסת למטה עומד כנגד בית הכנסת שלמעלה.

שלד ביהמ"ק למטה עומד כעין ביהמ"ק שלמעלה. שעומדים זה כנגד זה. וביהמ"ק ההוא, כל תיקוניו, וכל עבודותיו, וכל אלו הכלים, והמשמשים, כולם הם כעין של מעלה. המשכן שעשה משה במדבר, היה הכל כעין של מעלה.

שלה ביהמ"ק שבנה שלמה המלך, הוא בית מנוחה. כעין העליון הוא בכל התיקונים שבו, להיות בתיקון העליון בית מנוחה ונחלה. כך בית הכנסת צריך להיות בכל תיקוני היופי כעין העליון, להיות בית תפילה, לתקן תיקונים בתפילה.

שלו וביהמ"ק ההוא צריך שיהיה בו חלונות, שכתוב, וְכִין פְּתִיחַן [וחלונות פתוחים]. כעין של מעלה. וע"ז כתוב, משגיח מן החלונות מציץ מן החרכים. ואין לומר, שאפילו בשדה יש להתפלל. משום שעולה שם רוח. כי אנו צריכים בית. ואינו. שצריך להימצא בית למטה כעין בית דעליון, המלכות, להוריד דייר העליון, השכינה, לדייר התחתון, לבני אדם.

שלוז תפילה ההיא ורוח ההוא, צריך לעלות ולצאת מן המצר בדרך ישר כנגד ירושלים. וע"ז כתוב, מן המצר קראתי יה. שצריך מקום צר בצרה, לשלוח בתוכו רוח ההוא, שלא ייטה לימין ולשמאל. ובשדה אין הקול יכול לשלוח לו כך. כי כעין זה הוא

לנסוע משם מרוב השתוקקות. **שמג** בשעה ההיא אמר משה להקב"ה, בניך מרוב השתוקקות להסתכל בך אינם רוצים לנסוע מהים. מה עשה הקב"ה, סתם כבודו בחוץ במדבר, ושם נגלה ואינו נגלה. אמר משה לישראל, כמה פעמים אמרתי שתסעו משם ולא רציתם, עד שהראיתי לכם זיו כבוד הקב"ה במדבר. ומיד היו חושקים.

שמד ולא נסעו עד שאחו בהם משה, והראה להם זיו כבוד הקב"ה במדבר, אז מרוב השתוקקות ורצון להסתכל, הסיע אותם משה. כמ"ש, וייסע משה את ישראל מים סוף, ויצאו אל מדבר שור. הוא מדבר, שהיו רוצים שם להסתכל בו בזיו כבוד המלך הקדוש, וע"כ נקרא מדבר שור. שפירושו, הסתכלות שם.

ולא מצאו מים

ז"א בעלה. וכשנגלה זיו כבוד המלך עליהם, אז, וישלך אל המים וימתקו המים. וימתקו המים, כלומר שהקטגור נעשה סגור. כיוון שוירוהו ה' עץ, היינו הקב"ה, וחזר עליהם זיו כבודו, א"כ למה לו עוד להשליך אותו אל המים? הרי מים ג"כ הקב"ה. וזה, שקטגור נעשה סגור. כיוון שהס"א שהייתה במים קטרג עליהם. ועתה נעשה סגור.

שמט בתחילה, כשנכנסו ישראל בברית הקב"ה, לא נכנסו כראוי. משום שמלו ולא פרעו. ולא נגלה הרושם הקדוש. כיוון שהגיעו כאן למרה, כתוב, שם שם לו חוק ומשפט ושם ניסוהו. שפירושו, שם נכנסו ישראל בשני חלקים הקדושים, מלכות ויסוד, שזכו בהם ע"י מילה ופריעה. בגילוי, שנגלה הרושם שלהם, ונקראו חוק ומשפט. חוק זה מלכות ורומז על מילה. משפט זה יסוד, רומז למוחין המתגלים ע"י הפריעה, הנקרא משפט. שמפני היותו חוק, שיך ניסיון. כמ"ש, כי חוק לישראל הוא.

שמה וילכו שלושת ימים במדבר ולא מצאו מים. אין מים אלא תורה. ומי נתן להם התורה כאן? והרי עד עתה לא ניתנה להם התורה.

שמו הם יצאו למדבר להסתכל, והקב"ה לקח זיו הכבוד משם, והם הלכו להסתכל בו, ולא מצאו אותו. הקב"ה נקרא תורה, וע"כ אין מים אלא תורה, ואין תורה אלא הקב"ה. **שמוז** בעוד שהיו הולכים במדבר, נגלה עליהם רשות אחר של שאר העמים. אותו שהוא שולט במדבר ופגע בהם שם. ראו ישראל שלא היה ההוא זיו כבוד מלכם. כמ"ש, ויבואו מִרְתָּה ולא יכלו לשתות מים מִמֶּרָה, כי מרים הם, לא התבשם נפשם כבתחילה. ולא עוד אלא שבא לקטרג עליהם. **שמה** כתוב, ויצעק אל ה' ויורהו ה' עץ. ואין עץ אלא תורה, כמ"ש, עץ חיים היא למחזיקים בה. ואין תורה אלא הקב"ה. אין עץ אלא הקב"ה, כמ"ש, כי האדם עץ השדה. עץ השדה ודאי, זהו עץ שדה תפוחים קדושים. שדה זו היא מלכות. עץ השדה זה

ויאמר אם שמוע תשמע לקול ה'

שנא משמע משכתוב מקודם לכן, ויצעק אל ה', ויורהו ה' עץ. מכאן שפירושו של ויאמר, שהקב"ה אמר מילה זו. וכתוב, לקול ה' אלקיך. הלוא לקולי היה צריך לומר? פירושו לקול הזה שנכנסו בו ע"י המילה, שהוא קול המלכות, וע"כ לא נאמר לקולי.

שנ ויאמר, אם שמוע תשמע לקול ה' אלקיך. מי אמר, אם שמוע תשמע? הקב"ה אמר. כמ"ש, ואל משה אמר עלה אל ה', המלכות. אם היה אומר הקב"ה, היה צריך לומר, עלה אליי. אף כאן פירושו המלכות.

וע"ו, לקול ה' אלקיך, זהו כנ"י, מלכות. שנכנסו בה ע"י המילה.

שנז במה זוכים ישראל לקבל פני השכינה. ע"י שמירה מנידה. ועל זה כתוב, ואל אישה בנידת טומאתה לא תקרב לגלות ערוותה. לגלות ערוותה, שלא יפגום בכנ"י.

שנח והישר בעיניו תעשה, זהו צדיק, יסוד. כמ"ש, עיני ה' אל צדיקים, להישמר משפחה. וכתוב, ושפחה כי תירש גבירתה, פירושו, שגורם לצדיק להתדבק בשפחה. והאזנת למצוותיו, נצח, להישמר שלא יכניס רושם הזה בבת אל נכר, ולא ישקר בו בנצח. כמ"ש, וגם נצח ישראל לא ישקר. ומי ששומר ברית הקדוש, מקיים מצוותיו, כמ"ש, כי לא תשתחוה לאל אחר. ושמרת כל חוקיו, זהו הוד, להישמר מזונה.

שנט חגור חרבך על ירך גיבור הודך והדרך. כל מי שמזרו עצמו, ושם פחד חרב שנונה החזקה, מלכות, כנגדו, על ירך, על רושם הקדוש הזה לשמור אותו. כמ"ש, שים נא ירך תחת ירכי.

סו חגור חרבך. כלומר, זרו את עצמך, והתקף יצרך הרע, שהרי חרבך, על ירך, על רושם הקדוש ההוא לשמור אותו. ואם שומר אותו, אז נקרא גיבור. והקב"ה מלביש אותו בלבושו. ומי הוא לבושו של הקב"ה? זהו הוד ונצח. כמ"ש, הוד והדר לבשת. אף כאן, הודך והדרך. ואז מתדבק האדם במלך הקדוש כראוי.

סא כל המחלה אשר שמתי במצרים, לא אשים עליך כי אני ה' רופאך. זהו המלך הקדוש. וע"כ הזהיר אותם על דבר ההוא ממש שנתן ורשם בהם, שהוא ברית המילה ולא יותר. ואמת הוא שעד עתה לא ניתנה להם התורה. אלא כיוון שכתוב, שם לו חוק ומשפט, שהם מילה ופריעה, מיד, ויאמר אם שמוע תשמע, שהמדובר הוא בד' שמירות של הברית הקדוש.

סב כשרצה הקב"ה להזהיר את ישראל

שבג אחר שנגלה בישראל רושם הקדוש, נכנסו בב' חלקים הקדושים, יסוד ומלכות. ע"י מילה זכו למלכות, וע"י פריעה ליסוד. וכיוון שנכנסו באלו השניים, נכנסו גם בנו"ה, כי כשיתעלו בנו"ה, יתחברו ביסוד ומלכות. ולא ימנעו ברכות, שיסוד ישפיע למלכות. ומשום זה יגיעו באלו עד המלך הקדוש, ז"א.

שבג ויאמר, אם שמוע תשמע. ויאמר, זה המלך הקדוש. ומהו אמר, אם שמוע תשמע לקול ה' אלקיך. כי ה' אלקיך אש אוכלה הוא, כנ"י, המלכות. והישר בעיניו תעשה. זהו צדיק, שנקרא ישר. והאזנת למצוותיו, זהו נצח. ושמרת כל חוקיו, זהו הוד. כיוון שנכנסו באלו מלכות ויסוד ונו"ה. הרי הגיעו למלך הקדוש, ת"ת, שמקומו אחר נצח. וע"כ אח"כ כתוב, כל המחלה אשר שמתי במצרים, לא אשים עליך, כי אני ה' רופאך. כי אני ה', זהו המלך הקדוש, ת"ת.

שבד נשמע, שכל מי ששומר הרושם הקדוש הזה, מילה, עולה ממנו עד המלך הקדוש העליון. משמע, שנו"ה, שמתקבץ בהם הזרע לברכה, ושמן משחת קודש שיורים אותו בפי האמה, יסוד, התקשרו יחד. והמלך העליון, ת"ת, עליהם, ונקשרו בו. ועל כך מי שנכנס ביסוד ומלכות ע"י מילה ופריעה, ושומר אותם, נקשר בנו"ה, ונכנס בהם, ואז מגיע למלך קדוש, ת"ת.

שנה ודאי מי שזכה בצדיק, יסוד, זכה בנו"ה, מפני שיסוד כולל בתוכו נו"ה. והם שלושה שהתברכה בהם כנ"י, מלכות. ומי שזכה בהם, זכה במלך הקדוש, ת"ת, ונכנס בכל הארבע ספירות, נצח הוד יסוד מלכות.

שנו וכנגד ארבע אלו, יש שמירה להרושם הקדוש מארבעה דברים:

שמירה דכנ"י, מלכות - הוא שמירה מנידה. שמירה של הצדיק, יסוד - הוא שמירה משפחה.

שמירה של נצח - הוא שמירה מבט עכו"ם.

שמירה של הוד - הוא שמירה מזונה.

על התורה, בכמה דברים משך אותם בכמה משיכות של אהבה, כאדם המושך את בנו לבית הספר. ולא רצה הקב"ה לתת להם התורה עד שהתקרבו אליו. ובמה התקרבו אליו? בגילוי של הרושם ברית מילה. **שסג** לא קרבו ישראל להר סיני, עד שנכנסו בחלק של הצדיק, ברית מילה, וזכו בו.

פרשת המן

ומזוון ההוא, שהוא המן, אכלו בני ישראל במדבר.

שעג כמה בני אדם ניוונים בזמן הזה ממנו, ומי המה? אלו הם החברים העוסקים בתורה ימים ולילות. וכי יעלה על דעתך מזוון ההוא ממש, שישראל אכלו במדבר, לא אלא כעין מזון ההוא ממש, ששקול פי שניים, על המן שאכלו ישראל במדבר.

שעד ישראל, כשבאו והתדבקו במלך הקדוש, בשביל הגילוי של הרושם הקדוש, של המילה, וכו' אז לאכול לחם אחר עליון יותר, ממה שהיה בתחילה. בתחילה, כשיצאו ישראל ממצרים, באו בלחם שנקרא מצה, שהוא מלכות. ועתה זכו ונכנסו לאכול לחם אחר, עליון יותר, ממקום עליון, כמ"ש, הנני ממטיר לכם לחם מן השמים, שהוא ז"א. ובזמן ההוא נמצא לישראל ממקום הזה. החברים העוסקים בתורה, ממקום אחר עליון יותר ניוונים. כמ"ש, החכמה תחייה בעליה, שהוא מקום עליון יותר, מז"א.

שעה א"כ, למה נחלש נפשם של העוסקים בתורה יותר משאר בני העולם, שהרי שאר בני אדם נראים שנמצאים ביותר כוח ועוצמה מהעוסקים בתורה?

שעו כל מזון של בני העולם בא מלמעלה. מזון ההוא שבא משמים וארץ הוא מזון של כל העולם, והוא מזון הכל, והוא מזון גם ועבה. ומזון ההוא, שבא ממקום עליון יותר, והוא מזון יותר דק, בא ממקום שהדין נמצא, ממלכות, וזהו מזון שאכלו ישראל בצאתם ממצרים, מצה. מזון שנמצא לישראל בזמן ההוא במדבר, ממקום עליון, הנקרא שמים, שהוא ז"א, הוא מזון יותר דק, שנכנס לנפש יותר מכל מזון אחר, ונפרד

שסד בשעה שאדם שוכב בבית חוליו, הוא נתפש לשליטים של המלך, ראשו בשלשלת, רגליו באזיקים, כמה חיילים שומרים אותו מצד זה ומצד זה שלא יברח, איבריו כולם במיצר, ולוחמים אלו באלו, אכילה הוסרה ממנו.

שסה בזמן ההוא פוקדים עליו מליץ, ללמד עליו זכות לפני המלך. כמ"ש, אם יש עליו מלאך מליץ אחד מני אלף. בשעה ההיא, אשרי חלקו של אדם, שנכנס אליו ומלמדו דרך להצילו מן הדין. כמ"ש, אשרי משכיל אָל דל.

שסו ואיך יכול להציל את החולה? שילמד אותו דרך החיים, לשוב לפני אדונו. אז נעשה מליץ עליו למעלה, והוא ניצול. מה שכרו? הוא כמ"ש, ביום רעה יִמְלִטְהוּ ה'. פירוש אחר כמ"ש, אשרי משכיל אל דל. מפני שגדול מאוד הוא השכר של העוזר לדל לפני הקב"ה.

שסז כתוב, כי שומע אָל אביונים ה'. ולמה אל אביונים שומע ולא לאחר? משום שהם קרובים יותר אל המלך, כמ"ש, לב נשבר ונדָפָה אלקים לא תִבְנֶה. ואין לך בעולם לב שבור, כמו אביון. כל בני העולם נראים לפני הקב"ה בגוף ונפש. ועני אינו נראה לפני הקב"ה, אלא בנפש לבד, כי גופו שבור. והקב"ה קרוב לנפש יותר מלגוף.

שעב בכל יום ויום נוטף טל של עתיקה קדישא לז"א, ומתברכת כל שדה התפוחים הקדושים, מלכות, ומטל ההוא נמשך לאלו שלמטה. ומלאכים הקדושים ניוונים ממנו, כל אחד לפי אוכלו. וכתוב, לחם אבירים אכל איש. כלומר, הטל הוא לחם מלאכים.

שפג אשרי חלקם של הצדיקים, העוסקים בתורה ימים ולילות, שמזכה אותם בעוה"ז ובעוה"ב. כמ"ש, כי הוא חייך ואורך ימיו.

שפד כתוב, פותח את ידיך ומשביע לכל חי רצון. וכתוב, עיני כל אליך יִשְׁפְּרוּ. כל בני העולם מצפים ונושאים עיניהם אל הקב"ה. משום זה, כל אלו בעלי האמונה צריכים בכל יום ויום לבקש מזונם מהקב"ה, ולהתפלל תפילתם עליו.

שפה מהו הטעם? משום שכל מי שמתפלל תפילתו אל הקב"ה על מזונותיו, גורם שיתברך על ידיו כל יום, אילן שהוא שמזון הכל בו. ואע"פ שנמצא עימו מזון, צריך לבקש עליו לפני הקב"ה ולהתפלל תפילתו על מזון כל יום, כדי שיימצאו על ידו ברכות למעלה, בכל יום ויום. וזהו, ברוך ה' יום יום.

שפו וע"כ, אין אדם צריך לבשל מזונות מיום ליום אחר, שלא לעכב מיום ליום אחר. כמ"ש, ויצא העם וְלָקְטוּ דָּבָר יום ביומו. יום ביומו, הוא מדויק, חוץ מערב שבת לשבת. ואז נמצא הקב"ה מלא ברכות בכל יום. ואז כתוב, פותח את ידיך ומשביע לכל חי רצון. מהו רצון? היינו רצון שהוא שנמצא מעתיקא קדישא, שהוא כתר, ויוצא ממנו רצון, שיהיה נמצא מזון לכל. ומי שמבקש על מזון בכל יום ויום, שהוא נקרא בן נאמן, בן, שבשבילו נמצא ברכות למעלה.

שפז רוצה ה' את יראיו המייחלים לחסדו. כמה יש לבני אדם ללכת בדרכיו של המלך הקדוש, וללכת בדרכיה של התורה, כדי שימצאו ברכות לכולם לעליונים ולתחתונים.

שפח כתוב, ישראל אשר בך אתפאר. משום שבשביל ישראל למטה, שמעלים מ"ן, הקב"ה מתפאר למעלה. ומה פאר שלו? שמניח תפילין, ע"י המן, שישראל מעלים. יוצאים מוחין לז"א, שנקראים תפילין, שמתחבר בהם צבעים להתפאר. כי ד' פרשיות הם ג' צבעים לבן אדום ירוק, המתחברים לג' קווים להאיר בכל השלמות.

יותר מן הגוף, ונקרא לחם אבירים, מן. **שעז** מזון היותר עליון מכל, הוא מזון החברים שעוסקים בתורה, שאוכלים מזון של הרוח והנשמה ואינם אוכלים מזון הגוף כלל, ממקום עליון היקר מכל, הנקרא חכמה. משום זה חלש גופם של החברים יותר מבני העולם, שהרי אינם אוכלים מזון הגוף כלל, ואוכלים רק מזון הרוח והנשמה, ממקום רחוק העליון היקר מכל, שהוא חכמה, שהיא רחוקה, כמ"ש, אמרתי אֶחְפְּמָה והיא רחוקה. ומשום זה מזון ההוא הוא דק מן הדק יותר מכל, אשרי חלקם. וכתוב, החכמה תחיה בעליה. אשרי חלקו של גוף, שיכול להיות ניוון במזון הנפש.

שעה אבל בזמן הזה איך נמצאים מזונות אלו. מזון הראשון הוא מזון של כל העולם, שהוא שבא משמים וארץ. והוא מזון הגוף.

שעט מזון עליון ממנו יותר דק, בא ממקום שהדין שורה, הנקרא צדק, שהיא מלכות, מזון של עניים, מצה הנקרא לחם עוני. מי שהשלים את העני, משלים לו את אחת על צדק, ונעשה צדקה. וזהו גומל נפשו איש חסד, גמילות חסדים מורה, ששורה בדין והשלים אותו עם חסד, אז הוא רחמים.

שפ מזון עליון יותר, מזון עליון ויקר משמים, ז"א, מן, שאכלו ישראל במדבר. דק יותר מכולם. מזון של חולים, משום שאלו החולים אינם ניוונים אלא במזון ההוא של הקב"ה ממש, ז"א.

שפא מזון עליון קדוש ויקר הוא מזון של רוחות ונשמות, מזון של מקום רחוק העליון, בינה שחזרה להיות חכמה. שעליה נאמר, אמרתי אֶחְפְּמָה והיא רחוקה ממני. ממקום ההוא שנקרא נועם ה'.

שפב ויקר מכולם מזון שהחברים העוסקים בתורה אוכלים אותו, מזון הבא מחכמה עליונה, חכמה ממש. משום שהתורה יוצאת מחכמה העליונה. ואלו העוסקים בתורה, נכנסים בעיקר השורשים, וע"כ המזון שלהם ממקום העליון הקדוש בא.

שהתחזק האילן הקדוש, ז"א, ב"ב גבולים, בד' צדדי העולם, חו"ג תו"מ, בג' קווים בכל צד מד' צדדי העולם חו"ג תו"מ, והם י"ב גבולים, שהם שתיים עשרה עינות מים. והתחזק בע' (70) ענפים, שהם ע' (70) שרים, ע' (70) תמרים, והכל כעין של מעלה.

שצה בשעה ההיא נוטף טל הקדוש. כלומר, שפע, המכונה טל, מעתיקא הסתום, שהוא כתר. וממלא את ראשו של ז"א, המקום שנקרא שמים. ומטל שהוא של אור העליון הקדוש, היה נמשך ויורד המן למטה. וכשהיה יורד, היה מתפור כמו קרומים קרומים ונקרש למטה. כמ"ש, דק ככפור על הארץ.

שצו כל אלו בני האמונה יוצאים ולוקטים ומברכים עליו את השם הקדוש. ומן ההוא היה מעלה ריחות של כל הבשמים שבגן עדן, כי בו נמשך ויורד למטה. כששם אותו, כל טעם שהיה רוצה לטעום, טעם אותו. ומברך למלך הקדוש העליון.

שצו ואז המן מתברך במעיו, והיה מסתכל וידע למעלה וצפה בחכמה עליונה. וע"ז הם נקראים דור דעה. ואלו היו בני אמונה. ולהם ניתנה התורה להסתכל בה, ולדעת דרכיה.

שצח ואלו שלא נמצאו בני אמונה, כתוב בהם, שטו העם וְלָקְטוּ. מהו שטו, שטות היו לוקחים לעצמם, משום שלא היו בני אמונה. כתוב בהם, וטחנו בריחיים או דְּכּוּ בַּמְדוּכָה. מי הטריח אותם כל כך? אלא שהם לא היו בני אמונה.

שצט כעין זה אלו שאינם מאמינים בהקב"ה, אינם רוצים להסתכל בדרכיו. והם רוצים להטריח עצמם כל יום אחר מוזן. ימים ולילות. מפחד, אולי לא יעלה בידם פת לחם. מי גרם להם זה? משום שאינם בני אמונה.

ת אף כאן שטו העם ולקטו, שטו בשטות של עצמם, ורצו להטריח עליו. כמ"ש, וטחנו בריחיים. ואחר כל טרחה הזאת לא עלה בידם, אלא כמ"ש, והיה טעמו כטעם לשד השמן. ולא יותר. מי גרם להם

שפט רוצה ה' את יראיו. הלוא רוצה ה' ביראיו, היה צריך לומר? אלא, הוציא רצון הזה ורצה בו את יראיו היראים ממנו. ומי הם היראים, שהוציא להם הרצון הזה? את המייחלים לחסדו. כלומר, אלו המצפים ומחכים בכל יום ויום לבקש מזונם מן הקב"ה. זה משמע, משכתוב, המייחלים לחסדו.

שצ לא יתקין סעודתו בכל יום עד שיתפלל תפילתו לפני הקב"ה על מזונות. לא נתקנת הסעודה עד שתהיה נתונה מבית המלך. אחר שיתפלל תפילתו לפני הקב"ה, יחכה שעה אחת, ויאמר, כבר הזמן שניתנה מבית המלך. מכאן ולהלאה יתקינו הסעודה. וזהו הדרך של יראי הקב"ה יראי חטא.

שצא אלו הרשעים ההולכים עקלקלות בדרכי התורה, כתוב בהם, הוי משכימי בבוקר שיכר ירדופו. וע"ז כתוב, רוצה ה' את יראיו המייחלים לחסדו. ובוזה ניכרים אלו בני האמונה בכל יום ויום. כמ"ש, ויצאו העם וְלָקְטוּ דבר יום ביומו. יום ביומו כתוב, ולא דבר יום ליום אחר.

שצב וכ"כ למה? למען אַנְסְנוּ הַיֵּלֶךְ בתורתו אם לא. באכילה ניכרים אלו בני האמונה, שבכל יום ויום הם הולכים בדרך הישר בתורה. מכאן, צדיק אוכל לשובע נפשו. אחר שהשביע נפשו בתפילה ובקריאה בתורה, הוא אוכל.

שצג עד שלא נתן הקב"ה התורה לישראל, הבחין בין אלו בני האמונה ובין הרשעים שאינם בני אמונה, ואינם רוצים בתורה. ובמה הבחין אותם? במן. כמו שנאמר, אַנְסְנוּ. וכל אלו הנמצאים, שהם בני אמונה, רשם אותם הקב"ה ברושם של ספירת החסד. כמ"ש, המייחלים לחסדו. וע"כ למען אַנְסְנוּ. וכל אלו שאינם נמצאים בני אמונה, הסיר מהם ספירה עליונה הזו. והמן הכריז ואמר, ובטן רשעים תחסר. ועם כל זה לא העדיף המרבה והממעיט לא החסיר.

שצד בשעה ההוא נשלמו ישראל למטה כעין של מעלה, כמ"ש, ויבואו אֵילִימָה ושם שתיים עשרה עינות מים ושבעים תמרים.

כל הקהל הזה ברעב. בו בשעה התעורר הערב, הדין. ובזמן שהוא שהתעורר הדין, התעורר גם החסד בעולם. כמ"ש, וידעתם כי ה' הוציא אתכם מארץ מצרים. תדעו את החסד שהוא, שעשה עימכם בזמן הדין, והוציא אתכם מארץ מצרים. ובוקר וראיתם את כבוד ה', שהיא המלכות. וכ"כ למה? בשמוע ה' את תלונותיכם.

תו לא שינה הקב"ה מנהגיו, שיאיר החסד בערב, חוץ שאלו רשעי עולם משנים אותו, ומהפכים הרחמים לדין.

תז ממן שהוא, עתידים הצדיקים לאכול לעוה"ב. והאם באופן שהוא שאכלו ישראל במדבר? לא, אלא יותר מהם, שלא היה בשלמות שהוא לעולם. מה הוא? הוא כמ"ש, לחזות בנועם ה' ולבקר בהיכלו. וכתוב, עין לא ראתה אלקים זולתך.

תח שיר המעלות. ממעמקים קראתיך ה'. למה כתוב שיר המעלות סתם, ואינו מפרש מי אמרו? אלא שיר המעלות, פירושו, שעתידיים כל בני העולם לומר זה, כי שיר הזה עתיד לאומרו לדורות עולם.

תט ממעמקים קראתיך. כל מי שמתפלל תפילתו לפני המלך הקדוש, צריך לבקש בקשותיו ולהתפלל מעומק הלב, כדי שיימצא ליבו שלם בהקב"ה, ויכוון ליבו ורצונו. כמ"ש, ממעמקים קראתיך. והרי כתוב, בכל ליבי דרשתיך? ומקרא זה די להתפלל בכל לב, ולמה צריך ממעמקים?

תי אלא כל אדם שמבקש בקשתו לפני המלך, צריך שיכוון דעתו ורצונו לשורש השורשים, להמשיך ברכות מעומק הבור, כדי שייזלו ברכות ממעיין של כל המקום, שיוצא ממנו אותו הנהר, שהוא חו"ס. כמ"ש, ונהר יוצא מעדן. עדן חכמה. נהר בינה, שיצאה לחוץ מראש א"א, שהוא חו"ס. וכתוב, נהר פלגיו, ישמחו עיר האלקים. וזהו נקרא, ממעמקים. עומק כל, עומק הבור, שמעיינות יוצאים ונמשכים ממנו לברך כל. וזהו ההתחלה להמשיך ברכות מלמעלה למטה.

זה? משום שלא היו בני אמונה.

תא מהו לשד השמן? יש אומרים שנילוש בשמן. ויש אומרים. מה השד משתנה לכמה אופנים, אף המן משתנה לכמה טעמים. כל טעם שהיו רוצים, היו טועמים בו. לשד השמן פירושו יניקה של שמן.

תב איש לפי אוכלו לקטו. והאם מי שאוכל מעט לקט מעט, ומי יותר לקט יותר? והרי כתוב, לא העדיף המרבה והממעיט לא החסיר? אלא לפי האוכלים לקטו. זה משמע משכתוב, אוכלו. כלומר, מי שאוכל אותו, ומשום זה לא כתוב, איש לפי אכילתו.

תג האם כל אחד לקט לפי האוכלים? אם אחז בעבד או באמה, ואומר ששלו הוא, וחברו בא ואמר, שלי הוא, קרבו לפני משה לדין. אמר להם, כמה נפשות בביתך וכמה נפשות בביתו של זה? אמר כך וכך. ואותה שעה, אמר להם משה, לקטו מחר, וכל אחד יבוא אצלי. למחר יצאו ולקטו ובאו לפני משה. שמו לפניו כלי והיה מודד אותו. אם עבד שהוא של זה, נמצא העומר של העבד באותו כלי, כי היה עומר אחד לכל נפש ונפש מביתו. מדד לזה, ונמצא חסר האוכל של העבד בכלי שלו, והיה עומר, אחד לכל נפש ונפש מביתו, אז אמר העבד הוא, של זה. שכתוב, איש לפי אוכלו לקטו. וכתוב, עומר גולגולת מספר נפשותיכם.

תד כתוב, ערב וידעתם כי ה' הוציא אתכם מארץ מצרים, ובוקר וראיתם את כבוד ה'. ערב וידעתם, במה ידעו? אלא בכל יום ויום נמצאו מנהגי הקב"ה. בבוקר נעור החסד בעולם, ובזמן שהוא שנקרא ערב תלוי הדין בעולם. וכן העמדנוהו, שיצחק תיקן תפילת המנחה. ויצחק הוא גבורה. וע"כ, ערב וידעתם. כשיתעורר הדין בעולם, תדעו, שבדין הזה הוציא ה' אתכם ממצרים. ובוקר, וראיתם את כבוד ה', כי בזמן שהוא החסד נעור בעולם, וייתן לכם לאכול.

תה להיפך. כתוב, מי ייתן מותנו ביד הי בארץ מצרים, בשבתנו על סיר הבשר, כי הוצאתם אותנו אל המדבר הזה, להמית את

חכמים, שיודעים סוד הזה, זיווגם הוא מערב שבת לערב שבת.

תטז ראו כי ה' נתן לכם השבת. שבת הוא יום, שבו נחים שאר הימים, והוא כלל של כל אלו שישה ימים האחרים, וממנו הם מתברכים. וכן גם כנ"י נקראת שבת, שהיא בת זוגו של שבת. וזו היא כלה. שכתוב, ושמרתם את השבת, כי קודש היא לכם. לכם, ולא לשאר העמים. כמ"ש, ביני ובין בני ישראל. וזה הוא נחלת ירושת עולמים לישראל. וע"כ כתוב, אם תשיב משבת רגלך.

תיז אל ייצא איש ממקומו. ממקום שראוי ללכת, מחוץ לכל העיר. שכתוב, ברוך כבוד ה' ממקומו, שהוא המלכות. וזהו מקום. שכתוב, כי המקום אשר אתה עומד עליו, אדמת קודש היא. הוא מקום ידוע, שקוראים לו מקום, שנודע בכבוד העליון, מלכות.

תיח ומשום זה, אזהרה הוא לאדם, המתעטר בעיטור הקדוש שלמעלה, ביום השבת, שלא ייצא מפיו דיבור של חול. משום שאם ייצא ממנו דיבור של חול, הוא מחלל יום השבת. חילול שבת בידיו, הוא בעשיית מלאכה. ברגליו, הוא ללכת חוץ מאלפיים אמה.

תיט אל ייצא איש ממקומו. זהו מקום מכובד של הקדושה. כי לחוץ ממנו, אלוהים אחרים הם. ברוך כבוד ה', זהו כבוד שלמעלה, מלכות שמחזה ולמעלה. ממקומו, זהו כבוד שלמטה, מלכות שמחזה ולמטה, העטרה של שבת, שנקרא מקום. משום זה, אל ייצא איש ממקומו. כי לחוץ ממנו אלוהים אחרים הוא. אשרי חלקו מי שזכה לכבוד השבת. אשרי הוא בעוה"ז ובעוה"ב.

תיא כשעתיקא הסתום מכל סתומים רוצה לזמן ברכות לעולם, השרה הכל והכליל הכל בעומק העליון ההוא, שהוא חו"ס דא"א, מבחינת מה שהבינה יוצאת ממנו לחוץ. ומכאן שואב ונמשך נהר, שהוא בינה. שנחלים ומעיינות יוצאים ממנו, שהם המוחין. ומושקים הכל ממנו, שכל המוחין של ז"ן ובי"ע נמשכים משם. ומי שמתפלל תפילתו, צריך לכוון ליבו ורצונו להמשיך ברכות מעומק של הכל הזה, כדי שתתקבל תפילתו וייעשה רצונו.

תיב בכל יום ויום מתברך העולם מיום ההוא העליון, כי כל שישה ימים מתברכים מיום השביעי, וכל יום נותן מברכה ההיא שקיבל ביום ההוא שלו.

תיג וע"כ אמר משה, איש אל יותר ממנו עד בוקר. משום שאינו נותן ואינו שואל יום זה לחברו, אלא כל אחד ואחד שולט בלבדו ביום ההוא שלו, כי יום אינו שולט ביום של חברו.

תיד משום זה, כל אלו חמישה הימים שולטים ביומם. ונמצא בהם מה שקיבלו. ויום השישי נמצא בו יותר. יום השישי עם ה', מה שלא כתוב כן בשאר הימים, מורה, שהתחברה בו המטרוניתא, הנקראת ה', שהיא מלכות, לתקן שולחן אל המלך. ומשום זה יש בו ב' חלקים, מעצמו ומתיקון שמחת המלך במטרוניתא.

תטו ולילה ההוא, שמחת המטרוניתא במלך וזיווג שלהם, ומתברכים כל שישה ימים כל אחד ואחד בלבדו. משום זה צריך האדם לסדר שולחנו בליל שבת, משום ששורה עליו ברכות מלמעלה. וברכה אינה נמצאת על שולחן ריק. משום זה, תלמידי

הקב"ה תובע כבודם של הצדיקים

[קב"ה תובע עלבונא דצדיקיא]

והקב"ה מחל ולא תבע ממנו. כיוון שהושיט ידו על חזקיה, כתוב, וייצא מלאך ה' ויך במחנה אשור.

תכא ירבעם בן נבט היה עובד עבודה

תכ אשרי הם הצדיקים, שהקב"ה רוצה בכבודם יותר מעל שלו. כמה הם בני העולם, שמחזרפים ומגדפים למעלה. שנחריב תירף וגידף ואמר, מי בכל אלוהי הארצות,

פגיעה בכבודך, אלא עבור לפני העם, ונראה מי יושיט ידו כנגדך. וכי ברשותם אתה עומד או ברשותי.

תכד ומטך, קח בידך והלכת. משום שחקוק בנסים היה, ושם הקדוש העליון היה רשום בו. בתחילה נהפך המטה לנחש, יסוד דו"א דקטנות. כמ"ש, דרך נחש עלי צור. נחש, הרי נודע שמעורר הצור, שהוא מלכות. באיזה מקום נגלה הקב"ה? כאן נגלה, שכתוב, הנני עומד לפניך על הצור. ומי צור? הוא כמ"ש, הצור תמים פועלו, שהוא מלכות, ושם ידע משה, איך עומד הנחש עלי צור.

זרה ומקטר לה, ומזבח לה, והקב"ה לא תבע ממנו. וכשבא עידו הנביא והתנבא עליו, וירבעם הושיט ידו כנגדו, כתוב, ותיבש ידו, ולא יכול להשיבה אליו.

תכב פרעה חירף וגידף ואמר, מי ה' אשר אשמע בקולו. והקב"ה לא נָשָׂה ממנו, עד שמיאן לשלח את ישראל, כמ"ש, עודך מסתולל בעמי לבלתי שלחם. וכתוב, הנה יד ה' הויה במקנך. וכן בכל מקום הקב"ה תובע בעד פגיעה בכבוד הצדיקים יותר מעל שלו.

תכג כאן אמר משה, עוד מעט וסקלוני. אמר לו הקב"ה, משה, אין עתה הזמן לתבוע

צור וסלע

הצורים, היא שהולידה את ישראל, שהוא ז"א. שכתוב צור ילדך תשי. כלומר בינה, שהולידה את ישראל. כי מצד צור העליון של מעלה, יוצא צור אחר. מצד אמא, בינה, יוצאת גבורה, המלכות.

תכט כתוב, מי ימלל גבורות ה'. מהו גבורות ה'? הוא לכלול את אמא עילאה של הכל, בינה, שאע"פ שהיא עצמה אינה דין, מצידה נמצא הדין. כי מצידה נמצא גבורה, מלכות הממותקת בביתה. ומשום זה נקראת צור העליון. וכתוב, ותשכח אל מחוללך, זהו אור אבא, חסד עליון.

תל בכל מקום שכתוב מים, רומז על אור חסד. והקב"ה התעורר בצור הזה, שהוא דין, להשפיע מים, חסד, שהרי אין זה ראוי לצאת אלא מתסד. וזה הוא אות ונס של הקב"ה, שצור, דין, השפיע חסדים. וע"ז שיבח דוד ואמר, ההופכי הצור אגם מים. ומשמע ההופכי, שהפך אותו מדין לחסד. כי אין דרך צור בזה להשפיע חסד.

תלא וע"ז בצור העליון, בינה, הוציא מים ממקום שלמטה, ממלכות. ומה שמו של ההוא של מטה? סלע. כמ"ש, והוצאת להם מים מן הסלע. ובמה הוציא סלע הזה מים? בכוח של צור העליון, בינה.

תכה כתוב, והכית בצור ויצאו ממנו מים. והאם זה נוהג אצל שם הקדוש? כך הוא, כי אין לך שם מהשמות הקדושים של הקב"ה, שלא יעשה נסים וגבורות, ומוציא כל מה שצריך לעולם. כש"כ כאן, להוציא מים.

תכו א"כ, הרי כתוב, הן היכה צור ויזובו מים. מי מכה לשמו? פטיש מיוחד ניכר בהכאותיו, כלומר איש חריף יודע להקשות. אלא בכל מקום צור הוא גבורה. כלומר, מלכות כשהיא בבחינת גבורה. וכשרוצה הקב"ה, ז"א, להכות או להעניש, מתעורר גבורה זו. וגבורה היא מכה ומעניש. שכתוב, הן היכה צור. ואם לא התעורר הצור והיכה במקום שצריך, לא היו נובעים מים.

תכז א"כ הרי כתוב, צור ילדך תשי. תשי, החלשת אותו. שלא יתכן זה אצל שם. ודאי שכן הוא. כי אם היו יודעים הרשעים, כי הצור עתיד להתעורר כנגדם ולהענישם, היו מונעים מלחטוא לפניו. אלא חלשה היא בעיניהם, משום שאינם מסתכלים בה, והיא אינה מסתכלת בדרכיהם להענישם תיכף. ועל זה נאמר, צור ילדך תשי.

תכח יש צור ויש צור, מצד צור העליון יוצא צור אחר. צור העליון הוא צור של כל

בשעה אחרת, שנייה, כשרצה משה להוציא מים מצור הזה, בעוונותיהם של ישראל לא חזר לתמים כבתחילה. בו בזמן התרעם משה, ואמר, צור ילדך תשי. כלומר, החלשת אותו ממה שהיה בתחילה. שבשילך לא נמצא תמים עתה, ונעשה דין, מה שלא היה כן בימי ילדך, כלומר, בימי נעורייך.

תלכ הצור תמים פעולו. שנהפך הצור לעשות פעולו של תמים. ומי הוא? אברהם, חסד. שכתוב בו, התהלך לפניי והיה תמים. וזהו, ההופכי הצור אגם מים, שנהפך ממעשה הדין למעשה החסד. ומשמע שתמים פעולו, חסד. וזה אברהם, שהוא חסד. **תלג** בשעה זו חזר הצור להיות תמים.

היש ה' בקרבנו

מכל סתומים, שהוא כתר, שנקרא אֵין, ובין ז"א, שנקרא הויה. וע"כ לא כתוב, אם יש ה' בקרבנו, אם לא. כמ"ש, אם ילך בתורתי, אם לא, אלא היש ה' בקרבנו, אם אין.

תלו א"כ למה נענשו? אלא על שעשו פירוד בין עתיקא לז"א. ועשו בנסיון, כמ"ש, ועל נסותם את ה', אמרו ישראל, אם זה בקרבנו, נשאל באופן אחד. ואם זה, נשאל באופן אחר. וע"כ מיד כתוב, ויבוא עמלק.

תלד היש ה' בקרבנו, אם אֵין. האם שוטים היו ישראל, שלא ידעו דבר זה? והרי ראו השכינה לפניהם, וענני כבוד עליהם שסובבים אותם. והם אמרו, היש ה' בקרבנו, אם אין. אנשים שראו זיו יקח מלכם על הים. כמו, שראתה שפחה על הים, מה שלא ראה יחזקאל. והם נמצאו שוטים, ואמרו, היש ה' בקרבנו אם אֵין?

תלה אלא רצו לדעת בין עתיקא הסתום

ויבוא עמלק

עשרה עינות מים ושבעים תמרים. מה זה, ויחנו שם על המים? אלא באותו זמן שלטו ישראל על אלו המים, שהם תחת ענפי האילן, הנקראים המים הזדונים. ועל זה כתוב, אשריכם זורעי על כל מים. כלומר, להכניע כל מיני מים דס"א.

תמ משלחי רגל השור והחמור. הם ב' כתרים של השמאל, שנאחזים בהם העמים עכו"ם, הנקראים שור וחמור. שכתוב, עם לָבָן גרתי, ויהי לי שור וחמור. משום שלבן חכם היה בכשפים ובאלו כתרים התחתונים. ובאלו שור וחמור רצה לאבד את יעקב, כמ"ש, ארמי אובד אבי. וכשישראל זוכים משלחים אותם, ואינם יכולים לשלוט עליהם. כמ"ש, משלחי רגל השור והחמור. שאינם שולטים בהם.

תמא כשמזדווגים יחד, לא יכלו בני העולם לעמוד בהם. וע"ז כתוב, לא תחרוש

תלו אשריכם זורעי על כל מים משלחי רגל השור והחמור. כמה מים נמצאים, כלומר שיש כמה מיני אורות. מים מתוקים דקדושה, ויש מים המרים ומים הזדונים. אשרי הם ישראל, שאין זרע להם אלא על המים, להכניע כל מיני מים דס"א, כמ"ש, ויחנו שם על המים. על אלו המים שהיו תחת ענפי האילן של הקב"ה. שהם מים זדונים.

תלח יש אילן להקב"ה, לבינה, והוא אילן גדול וחזק, ז"א, ובו נמצא מזונות לכל. והוא מוגבל ב"ב גבולים, ג' קווים לכל אחד מחו"ג תו"מ, שהם י"ב. ומתחזק בדי' רוחות העולם, שהם חו"ג תו"מ. וע' (70) ענפים אחוזים בו, שהם ע' (70) השרים של ע' (70) האומות. וישראל נמצאים בגוף של האילן הזה, וע' (70) ענפים הם מסביב להם, מסביב לישראל האחוזים בגוף האילן.

תלט כתוב, ויבואו אֵילימה ושם שתים

רעה, כמ"ש, לא תאונה אליך רעה. משום שבאים בעלילה על בני אדם.

יש תהום הקטן, הנאחזת במלכות דמדה"ד. ויש תהום הגדול, הנאחזת במלכות דמדה"ר הממותקת בכינה. והנה בעלי הדין נמשכים ממלכות דמדה"ד, ומקורם בתהום הקטן. אלא שרוצים להיאחז בנשמות הבאים ממלכות הממותקת בכינה. ע"כ הם נבלעים תחילה ונשאבים בתהום הגדול.

כשרוצים לצאת ולהזיק, הולכים ונבלעים בנקב תהום הגדול, כדי שיוכלו להזיק לנשמות הבאים ממלכות הממותקת. ובוקעים אווירים ומשוטטים בעולם, שמכניסים יי באור של הנשמות ונעשה מן אור אויר, ומדרגת הנשמה נבקעת, שבינה ותו"מ שלה נופלים ממנו. וכל אחד נקרא רעה, כמ"ש, לא תאונה אליך רעה. משום שבאים בעלילה על בני אדם. כי מצד שורת הדין אינם יכולים להזיק אלא רק לנשמות הנמשכות ממלכות דמדה"ד. אלא מחמת שנשאבו בנקב תהום הגדול, מזיקים גם לנשמות דמלכות הממותקת, שזוהו עלילה סתם.

תמוז רעה חולה, למה היא חולה? כשהיא שורה על בני אדם, עושה אותם קמצנים מכספם. באים גבאי צדקה אליו, היא מוחה בידו, אומרת לו, אל תוציא כלום משלך. באים עניים, היא מוחה בידו, בא לאכול מכספו, היא מוחה בידו, כדי לשמור הכסף לאחר. ומיום שהיא שורה על האדם, היא חולה, כמו שוכב מחמת חוליו, שאינו אוכל ואינו שותה. וע"כ היא רעה חולה.

תמח ושלמה המלך צעק בחכמה ואמר, איש אשר ייתן לו האלקים עושר ונכסים וכבוד, ולא ישליטנו האלקים לאכול ממנו כי איש נוכרי יאכלנו. מקרא זה, אין ראשו סופו ואין סופו ראשו. שכתוב, איש אשר ייתן לו האלקים עושר. א"כ, מהו ולא ישליטנו האלקים לאכול ממנו. אי"כ, אינו ברשותו של אדם ולא נתן לו האלקים כלום.

תמט לא כתוב, ולא יעזבו האלקים לאכול ממנו, שפירושו, שלא נתן לו כלום.

בשור וחמור יחדיו. לא יתן אדם מקום למינים הרעים. כי במעשה האדם מתעורר מה שלא צריך. וכשמזדווגים יחד, לא היה אפשר לעמוד בהם. מִבֵּין הצד שלהם, יוצא מעצמותם קליפה אחת, שנקרא כלב. וזה עז פנים יותר מכולם. כמ"ש, ולכל בני ישראל לא יחרץ כלב לשונו. אמר הקב"ה, אתם אמרתם, היש ה' בקרבנו אם אין? הרי אני מוסר אתכם לכלב. מיד, ויבוא עמלק וילחם עם ישראל.

תמב כתוב, ראשית גויים עמלק ואחריתו עדי אובד. והאם ראשית גויים עמלק? והלוא כמה לשונות ועמים ואומות היו בעולם מטרם שבא עמלק?

תמג אלא, כשיצאו ישראל ממצרים, פחד ואימה של ישראל נפל על כל עמי העולם. כמ"ש, שמעו עמים ירגזון. ולא היה עם שלא היה ירא מגבורות עליונות של הקב"ה. ועמלק לא היה ירא. כמ"ש, ולא ירא אלקים. לא ירא להתקרב אליך, וע"כ הוא ראשית גויים.

תמד הראשון שבא לעשות מלחמה בישראל היה עמלק. ומשום זה, ואחריתו עדי אובד. שכתוב, כי מַחַה אַמְחָה אֶת זָכַר עַמְלֵק. וכתוב, תמחה את זכר עמלק. למה כתוב, ואחריתו עדי אובד? הלוא עדי אבדו, היה צריך לומר? אלא עד שיבוא הקב"ה ויאבד אותו. כמ"ש, כי מַחַה אַמְחָה. אע"פ שהצור תמים פְּעוּלוֹ, ועשה עימהם חסד להוציא להם מים, לא עזב את שלו. שהרי כתוב, ויבוא עמלק.

תמה כתוב, יש רעה חולה ראיתי תחת השמש. כמה בני אדם הם אטומי הלב, משום שאינם עוסקים בתורה. יש רעה חולה. והאם יש רעה, שהיא חולה, ויש רעה שאינו חולה? אלא ודאי יש רעה חולה, שמצד שמאל יוצאים כמה בעלי הדין, הבוקעים באוויר. **תמו** וכשרוצים לצאת, הולכים ונבלעים בנקב תהום הגדול. ואח"כ יוצאים ומתחברים יחד ובוקעים אווירים, ומשוטטים בעולם, ומתקרבים אל בני אדם, וכל אחד נקרא

כתוב, ויבוא עמלק וילחם עם ישראל ברפידים. בא לקטרג דין על רחמים. שהוא המלחמה שלו למעלה. כי הכל נמצא למעלה ולמטה. ברפידים, פירושו ברפיון ידיים. שרפו ידיהם מתורת הקב"ה. בשתי פעמים עשה עמלק מלחמה בישראל.

תנו למעלה ולמטה הייתה מלחמת עמלק. למעלה היה הקטרוג על הקב"ה. למטה ג"כ היה בהקב"ה, שהיו לוקחים אנשים ותותכים להם העורלה של הרושם הקדוש. ולקחו אותם וזרקו למעלה, ואמרו, קח לך מה שרצית. ועל כל פנים כלפי הקב"ה הייתה כל המלחמה.

תנו ויאמר משה אל יהושע בחר לנו אנשים, וצא הילחם בעמלק. וכי מה ראה משה, שסילק את עצמו ממלחמה הראשונה הזו של הקב"ה? אלא משה, אשרי חלקו, שהסתכל וידע שורש הדבר, אמר, אני אומין את עצמי למלחמה זו שלמעלה, ואתה יהושע, זמן אותך למלחמה שלמטה.

תנח וכתוב, והיה כאשר ירים משה ידו וגבר ישראל. כלומר ישראל של מעלה, ז"א. ומשום זה סילק משה את עצמו ממלחמה שלמטה, כדי להודרו במלחמה שלמעלה, ותהיה מנוצחת על ידו.

תנט וכי קלה היא בעיניך מלחמה זו של עמלק? מיום שנברא העולם עד זמן ההוא, ומזמן ההוא עד שיבוא מלך המשיח, ואפילו בימי גוג ומגוג, לא תהיה נמצא כמוה. ולא משום שהיו חיילים גיבורים ומרובים, אלא משום שבכל הצדדים של הקב"ה הייתה.

תס ויאמר משה אל יהושע. למה ליהושע ולא לאחר? והרי בזמן ההוא היה נער, כמ"ש, ויהושע בן נון נער. וכמה היו בישראל חזקים ממנו. אלא משה הסתכל בחכמה וידע. ראה את ס"מ, שהיה יורד בצד של מעלה, לעזור את עמלק למטה. אמר משה, ודאי מלחמה חזקה נראה כאן.

תסא יהושע בזמן ההוא היה נמצא במדרגה עליונה ביותר. אלא, שלא נמצא

אלא כתוב, ולא שליטנו, שהיא משום שהאמין לרעה ההיא ונאחו בה. א"כ הוא עצמו גרם לו זה. הקב"ה לא השליט אותה, שהאדם יהיה נברא תחת שליטתה, אלא שהוא עצמו רצה בה ואחו בה.

תנ וכל דרכיו הוא כשוכב מחמת חוליו, שאינו אוכל, ואינו שותה, אינו קרב לכספו, ואינו מוציא ממנו, ושומר אותו, עד שנפטר מן העולם. ובא אחר ולוקח אותו שהוא בעליו.

תנא ושלמה המלך צעק ואמר, עושר שמור לבעליו לרעתו. מי הוא בעליו? הוא האחר שירש אותו. ולמה זכה האחר להיות בעליו של אותו עושר. הוא משום שזה האמין לרעה הזו ורצה בה, והתדבק בה. משום זה האחר שלא התדבק ברעה הזו, זכה להיות בעליו של אותו עושר. כמ"ש, לרעתו, כלומר, משום רעתו שהתדבק בה, הרוויח אותו האחר.

תנב מי שיושב בחלק טוב בבית אביו, והוא הולך כנגד אביו בעלילות דברים, הוא מתדבק ברעה חולה הזו, כאדם השוכב מחמת חוליו, שכל דרכיו בעלילה, שאומר, זה אני רוצה וזה איני רוצה. ומשום עושר הזה, התדבק האדם ברעה חולה, ונענש בעוה"ז ובעוה"ב. וזהו, עושר שמור לבעליו לרעתו.

תנג כך ישראל. הקב"ה לקחם על כנפי נשרים, והקיף אותם בענני כבוד, השכינה נסעה לפניהם, הוריד להם את המן לאכול, הוציא להם מים מתוקים, והם הלכו עימו בעלילה. מיד, ויבוא עמלק.

תנד סוד התכמה כאן. מגורת דין הקשה באה מלחמה זו, ומלחמה זו נמצא למעלה ולמטה. ואין לך דבר בתורה, שלא יהיה בו סודות עליונים של התכמה, שמתקשרים בשם הקדוש כביכול, אמר הקב"ה, כשישראל הם צדיקים למטה, מתגבר כוחי על כל. וכשאינם נמצאים צדיקים, כביכול, מתישים כוח שלמעלה, ומתגבר הכוח של דין הקשה.

תנה בשעה שחטאו ישראל למטה,

כדי שתימצא עזרה של מעלה. וידיו של משה באמצע, בקו אמצעי. וע"כ כתוב, ויהי ידיו אמונה, נאמנים.

תסז והיה כאשר ירים משה. כאשר ירים, פירושו שהרים ימין על שמאל, והיה מתכוון בזה, כשפרש את ידיו, ואז וגבר ישראל. ישראל של מעלה, ז"א. וכאשר יניח ידו, וגבר עמלק. בשעה שישראל שלמטה משתככים מתפילה, לא יכלו ידי משה לקום ולהיות זקופים, וגבר עמלק. מכאן, אע"פ שהכה פורש ידיו בקרבן לתקן עצמו בכל, צריכים ישראל להימצא עימו בתפילתו.

תסח במלחמה זו של עמלק, נמצאו עליונים ותחתונים. וע"כ כתוב, ויהי ידיו אמונה, באמונה כראוי. כתוב, ויהי ידיו אמונה, הלוא, ויהיו ידיו, היה צריך לומר? אלא משום שהכל תלוי ביד ימין, ע"כ כתוב, ויהי. וכתוב ידיו, ללמד שהימין הוא עיקר הכל. וכתוב, ימינך ה' נֶאֱדָרִי בכוח, ימינך ה' תרעץ אויב.

תסט ויחלוש יהושע את עמלק ואת עמו לפי חרב. כתוב, ויחלוש, הלוא, ויהרוג היה צריך לומר? אלא ויחלוש, הוא כמו חולש על גויים. יהושע היה חולש עליהם, וההיא חרב נוקמת נקם ברית הרג אותם. שכתוב, לפי חרב.

תע ויאמר ה' אל משה, כתוב זאת זיכרון בספר, ושים באוזני יהושע. זאת, המלכות. ושים באוזני יהושע. כי הוא עתיד להרוג מלכים אחרים, ל"א (31) מלכים. כמ"ש, כי מחה אמחה את זְכָר עמלק. מחה, הוא למעלה, אמחה למטה. זכר, היינו זכר שלמעלה ושלמטה.

תעא כתוב, כי מחה אמחה, שמשמע שהקב"ה ימחה. וכתוב, תמחה את זכר עמלק. שמשמע, שאנו צריכים למחות אותו? אלא אמר הקב"ה, אתם תמחו את זכר עמלק שלמטה, ואני אמחה את זכר עמלק שלמעלה.

תעב עמלק, עמים אחרים באו עימו, וכולם היו מתיראים לקרב אל ישראל חוץ

בשכינה בזמן ההוא, כי במשה נלקחה והתאחדה. נמצא שיהושע התאחד למטה מהשכינה, במקום שנקרא נער, שהוא מט"ט.

תסב כמ"ש, עיניך תראינה ירושלים נווה שאנן אוהל בל יִצְעָן. ירושלים, כלומר ירושלים של מעלה, שנקרא אוהל בל יצען, שפירושו, שלא תמצא יותר ללכת בגלות. ויהושע בן נון נער, נער ודאי, להיותו דבוק בנער העליון, מט"ט. לא ימיש מתוך האוהל, מההוא שנקרא אוהל בל יצען, שהוא השכינה. שבכל יום ויום היה יונק מן השכינה, כמו שנער ההוא העליון, לא ימיש מתוך האוהל ויונק ממנה תמיד. כך ההוא נער שלמטה, שהוא יהושע, לא ימיש מתוך האוהל ויונק ממנו תמיד.

תסג משום זה, כאשר ראה משה את ס"מ, שירוד לעזור לעמלק, אמר משה, ודאי נער הזה יקום כנגדו, וישלוט עליו לנצח אותו. מיד, ויאמר משה אל יהושע, בחר לנו אנשים, וצא הילחם בעמלק. שלך הוא מלחמה הזו שלמטה, ואני אודרו למלחמה שלמעלה. בחר לנו אנשים, צדיקים בני צדיקים, שיהיו ראויים ללכת עימך.

תסד בשעה שיצא יהושע נער, התעורר נער העליון, מט"ט, והתתקן בכמה תיקונים בכמה כלי זין, שהתקינה לו אימו, השכינה, למלחמה זו, לנקום נקם ברית. כמ"ש, חרב נוקמת נקם ברית. וכתוב, ויחלוש יהושע את עמלק ואת עמו לפי חרב. לפי חרב ודאי, ולא לפי רמחים וכלי זין, אלא בחרב ודאי היא. זו שנקרא, חרב נוקמת נקם ברית.

תסה ומשה התתקן למלחמה של מעלה. שכתוב, וידי משה כבדים. כבדים ממש, מכובדים קדושים לא נטמאו לעולם. מכובדים, שראויים לעשות בהם מלחמה שלמעלה. ויקחו אבן, וישימו תחתיו, וישב עליה, משום שישראל שרויים בצער, ויהיה עימם בצער שלהם.

תסו ואהרון וחור תמכו בידיו. הכל בחכמה עשה משה. אהרון מצד ימין. וחור מצד שמאל. והיו אוחזים בידיו מכאן ומכאן,

ושם ניסוהו, שפירושו התעלות, שהתעלו על שהתפרעו ישראל, ונגלה בהם אות ברית ההוא, רושם הקדוש. מכאן, כיוון שנימול בנו של אדם ונגלה בו אות ברית רושם הקדוש, בן ההוא נקרא מזבח לכפר עליו. ושמו ה' ניסי.

תעה (תעה) כעין זה יעקב בנה מזבח. כמ"ש, ויצב שם מזבח, ויקרא לו, אל אלקי ישראל. למי קרא? לאותו מקום שנקרא מזבח, המלכות. ומה שמו? אל אלקי ישראל.

ממנו. ומשום זה, היה חולש עליהם יהושע. ויחלוש יהושע, ששבר כוחם מלמעלה.

תעג (תעג) וייבן משה מזבח ויקרא שמו ה' ניסי. וייבן משה מזבח, כנגד מזבח העליון. ויקרא שמו של מזבח העליון, ה' ניסי. משום שנקם נקמת רושם הקדוש ההוא של ישראל. ובזמן ההוא היה נקרא, חרב נוקמת נקם ברית ומשה קרא לו ה' ניסי.

תעד (תעד) וייבן משה מזבח, לכפר על ישראל. ויקרא שמו של מזבח ה' ניסי. כמ"ש,

ויִראו את אלקי ישראל

שכתוב את אלקי ישראל. ולא כתוב, ויראו אלקי ישראל. השכינה נקראת את. כלומר האור של מאור השכינה, מי שנקרא נער, מט"ט, המשמש את השכינה בביהמ"ק. ומשום זה כתוב את, כי הוא שם השכינה, הכוללת מט"ט משמשה.

תפא (תפא) ותחת רגליו כמעשה לְבַנַּת הספיר. כי נרשם בו תחת מקומו לבנה אחת, מאלו הלכנים שהיו בונים במצרים. אישה אחת הולידה במצרים. והיו באים שרי פרעה, להשליכו לנהר. והכניסה אותו במקום לְבַנַּת אחת שבבניין. ובאה פיסת יד ואחו בו, ונרשם תחת רגליו של השכינה. ועמדה לפניו, עד שגשרף ביהמ"ק שלמטה. כמ"ש, ולא זכר הָדוּם רגליו, שהיא לְבַנַּת הספיר.

תפב (תפב) לְבַנַּת הספיר, אור של ספיר, מפתחות יין הַרְקָה, כלומר המסך הממותק בבינה, מפתחא, שפותח המוחין הנקראים יין הרקה. חקיקות עליונות שלמעלה הלוהטים לע"ב (72) צדדים, כי ממסך דמפתחא מתגלה השם ע"ב. וכעצם השמים, ז"א, חקוק בע"ב (72) ענפים פורחים לכל צד, שם ע"ב המאיר הן בהכמה והן בחסדים. אף כאן המראה של עצם השמים ההוא, הוא כמראה השמים ממש, שהוא ז"א. הכל נרשם באור של המראה הנחלק מצד השכינה.

תפג (תפג) שישים הם מסביב השכינה, שכתוב,

תעו (תעו) ויִראו את אלקי ישראל. מי יכול לראות את הקב"ה? והרי כתוב, כי לא יראני האדם וחי. וכאן אמר, ויראו. אלא שנגלה עליהם הקשת בצבעים מאירים, השכינה, המקבלת מג' גוונים לבן אדום ירוק. כל מי שמסתכל בקשת, כמו שמסתכל בשכינה, ואסור להסתכל בשכינה.

תעז (תעז) וע"כ אסור לו לאדם להסתכל באצבעותיהם של הכהנים בשעה שפורשים כפיהם. אסור להסתכל בקשת. הן בקשת של מעלה, והן בקשת שלמטה.

תעה (תעה) בקשת שלמעלה שאסור להסתכל, בצבעיו לבן אדום ירוק, שהם ג' קווים, המאירים בשכינה. שכל מי שמסתכל בצבעיו, כאילו מסתכל במקום עליון. ואסור להסתכל בו, שלא ינהג ביזיון בשכינה. קשת שלמטה הוא אות ברית, שנרשם בו באדם, שכל מי שמסתכל בו, נוהג ביזיון למעלה.

תעט (תעט) הרי כתוב, שים נא ירך תחת ירכי, שהשביע אותו באות הוזה? הנח להם לאבות העולם, שהם אינם כשאר בני העולם. ועוד, שים נא ירך תחת ירכי, כתוב. ולא כתוב, ראה תחת ירכי. משום זה, אסור להסתכל בקשת סתם.

תפ (תפ) ויראו את אלקי ישראל, שנגלה עליהם הקשת בצבעים יפים, מאירים, לוחטים לכל צד. שהיא השכינה. זה משמע,

וכל אלו האורות והשבילים מאירים בו באור השכינה.

תפד האור של שישים גיבורים שמסביב השכינה, רשומים בו בנער, מט"ט. וקוראים להם שישים הכאות של אש לזהטים בדין, שהתלבש בהם מצד השכינה. כמ"ש, שישים גיבורים סביב לה.

שישים גיבורים סביב לה. אלא אלו השישים האירו מי"ב (12) הגבולים שבז"א, ולא סרו מסביב השכינה לעולם. י"ב גבולים חקוקים עליונים עלו במשקל באילן הגדול והחזק. ג' קווים המאירים בד' רוחות חו"ג תו"מ, שהם י"ב. וכולם מאירים במטרוניתא, השכינה, כאשר מתחברת במלך, ז"א. עצם השמים ממש, שמקבלת כל מה שיש בשמים, ז"א.

וייבן משה מזבחה

שלם, וחסרים מדיירים שלמטה, שאין שלמות לתחתונים.

תפו בכל דור ודור, בכל הדורות הבאים לעולם, אין לך דור שאין בהם מזרע הרע ההוא של עמלק. והקב"ה עושה בהם מלחמה. ועליהם כתוב, ייתמו חטאים מן הארץ. מן הארץ, בעוה"ז ובעוה"ב. בו בזמן כתוב, ברכי נפשי את ה' הללויה.

תפה וייבן משה מזבחה, ויקרא שמו, ה' ניסי, שלה' היה הנס. משום שעמלק לקח כל אלו שהיו נימולים ולא פרעו, וחתך אותם וזרק אותם כלפי מעלה, ואמר, קח מה שרצית בו. בה בשעה כתוב, ויאמר כי יד על כס יה מלחמה לה' בעמלק מדור דור. כתוב מדר דר חסר ו', ללמד שדורות אלו, שיש בהם מלחמה בעמלק, חסרים מדיירים שלמעלה, שאין השם שלם ואין הכיסא